

Міністерство освіти і науки України

Модельна навчальна програма
навчального предмета

«Зарубіжна література. 10–12 класи. Поглиблений рівень»

для закладів загальної середньої освіти

Автори:

Ніколенко О. М., Качак Т. Б., Шуляр В. І., Мацевко-Бекерська Л. В.,
Турянця В. Г., Рудніцька Н. П., Базильська Н. М., Гвоздікова О. В.,
Власюк В. В., Таболіна Л. В., Ніколенко К. С.

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(наказ від 18.03.2026 р. № 483)

Модельна навчальна програма обов'язкового освітнього компонента

«Зарубіжна література. 10–12 класи. Поглиблений рівень»

Пояснювальна записка

Споглядання краси пробуджує найсильніші почуття милосердя й любові, і тоді слово *людина* звучить як слово *друг*.

Ясунарі Кавабата

Модельну навчальну програму навчального предмета «Зарубіжна література. 10–12 класи. Поглиблений рівень» (далі МНП-ЗЛ-ПОГЛ) розроблено на підставі:

- Державного стандарту профільної середньої освіти (Постанова Кабінету Міністрів України від 25.07.2024 р. № 851);
- Типової освітньої програми для 10–12 класів закладів загальної середньої освіти, які забезпечують здобуття профільної освіти за академічним спрямуванням (наказ Міністерства освіти і науки від 26.05.2025 р. № 765).

МНП-ЗЛ-ПОГЛ забезпечує обов'язковий компонент навчання – предмет «Зарубіжна література» в профільній середній освіті і призначена для учнів та учениць 10–12 класів закладів загальної середньої освіти з українською мовою навчання.

МНП-ЗЛ-ПОГЛ використовують у межах мовно-літературного кластеру (профілі з поглибленим вивченням української мови та літератури).

Метою вивчення зарубіжної літератури на поглибленому рівні є виховання засобами художньої літератури юного покоління патріотів України, які шанують і обстоюють національні цінності, спираються на культурні здобутки України та світу в процесі особистого зростання та реалізації в суспільстві; формування в учнів / учениць любові до читання художньої літератури, активної громадянської позиції, гуманістичного світогляду, моралі, критичного мислення; розвиток у процесі творчої читацької діяльності філологічних умінь і навичок учнів / учениць, здатних обрати для задоволення своїх інтелектуальних, духовних та соціальних потреб якісний художній текст та/або медіатекст, дати йому естетичну

оцінку, виявити власну рефлексію, проаналізувати та інтерпретувати; заохочення учнів / учениць до розширення кола читання художньої літератури та роботи з науково-критичними джерелами; підготовка до вибору майбутньої професії, пов'язаної з філологією; формування вмінь і навичок учнів / учениць здійснювати дослідження в галузі філології (літературних текстів / медіатекстів, літературних і мовних явищ, особливостей художньої мови, стилів, власного мовлення тощо).

Завдання вивчення зарубіжної літератури на поглибленому рівні:

- виховання творчих читачів / читачок із самостійним критичним мисленням, високим естетичним смаком і стійким інтересом до зарубіжної літератури;
- формування цілісних уявлень про закономірності перебігу літературного процесу, напрями, течії, роди, жанри й стилі в контексті світової культури;
- порівняння української та зарубіжної літератури, висвітлення теми України у творчості зарубіжних письменників / письменниць;
- упровадження стратегій різних видів філологічного аналізу літературних текстів та медіатекстів, художніх перекладів і переспівів;
- поглиблення знань із теорії літератури, використання їх у процесі аналізу / інтерпретації, обговорення, дослідження художніх текстів та медіатекстів;
- розвиток філологічних умінь і навичок учнів / учениць;
- розширення уявлень про вітчизняну перекладацьку школу, розкриття значення перекладної літератури, художньої рецепції світової літератури як могутнього чинника розвитку української нації;
- поглиблення рівня володіння рідною мовою через прилучення до читання творів зарубіжної літератури (в українських перекладах);
- формування високого естетичного смаку, емоційно-ціннісного сприйняття художньої літератури, творчого діалогу з книжкою;
- оволодіння учнями / ученицями засадами філологічної діяльності та формування їхніх умінь і навичок професійно досліджувати

художні тексти / медіатексти, літературні та мовні явища, загальні та індивідуальні стилі, власне мовлення та ін.;

- підготовка учнів / учениць до життя, свідомого вибору майбутньої професії та подальшого навчання в галузі філології.

МНП-ЗЛ-ПОГЛ ґрунтується на таких **принципах**:

- **хронологічний** (вивчення особливостей перебігу літературного процесу ХІХ–ХХІ ст. в різних країнах);
- **жанрово-родовий** (розгляд художніх творів у їхній родовій та жанровій специфіці з урахуванням національної специфіки та взаємодії, вивчення загальних та індивідуальних стилів);
- **концентричний** (можливість розширення і поглиблення набутих раніше знань, умінь і навичок учнів / учениць, їх повернення до авторів / авторок у різні періоди життя, розкриття нових сторінок творчості митців / мисткинь);
- **мультикультурний** (презентація найяскравіших літературних творів / явищ різних країн у контексті світової культури);
- **компаративний** (зіставлення літературних творів (або їх елементів) різних національних літератур, художніх текстів та/або медіатекстів, оригіналів і перекладів / переспівів, творів літератури та інших видів мистецтва);
- **принцип «єдності у різноманітті»** (визнання культурного різноманіття і духовної спадщини різних народів, загальнолюдських демократичних цінностей, що збагачують національну культуру і літературу України та інших країн);
- **проєктивний** (здатність рухатися від початкових уявлень про літературне явище та/або поняття до його проєкції в часі й просторі національної та світової культури, орієнтуватися й поглиблювати знання в галузі класичної та сучасної літератури, розвивати вміння та навички роботи з різними ресурсами, зокрема інформаційно-цифровими);
- **діалогічний** (діалог між усіма суб'єктами навчання, діалог із художніми текстами та/або медіатекстами, діалог автора / авторки з читачем / читачкою, діалог культур);

- *природовідповідний* (врахування вікових особливостей, психічного розвитку, пізнавальних можливостей учнів / учениць).

Структура МНП-ЗЛ-ПОГЛ. Програма містить: 1) пояснювальну записку (в якій зазначено мету, завдання вивчення зарубіжної літератури, принципи укладання програми, її структуру, способи реалізації та особливості організації освітнього процесу); 2) основну частину, в якій визначено для кожного класу зміст (за розділами, темами), очікувані результати навчання та види навчальної діяльності учнів / учениць); 3) прикінцеву частину (в якій визначено методичні підходи, методи й технології навчання, орієнтовні ресурси, інструментарій для оцінювання).

У змісті предмета «Зарубіжна література» репрезентовано художні твори (класичні (в тому числі давніх епох) й сучасні), перебіг літературного процесу ХІХ–ХХІ ст., провідні напрями і течії (пізній романтизм, реалізм, модернізм, постмодернізм, сучасні явища), різні роди (епос, лірика, драма) і жанри (оповідання, повість, роман, новела, вірш, поема, драма, комедія, трагікомедія та ін.) в літературі зарубіжних країн.

До кожного розділу програми подано рубрики:

Теорія літератури (перелік основних літературознавчих понять, передбачених для вивчення або поглиблення);

Література і культура (інформація про культурні особливості доби / країни, взаємозв'язки літератури і мистецтва);

Елементи компаративістики (аспекти для порівняння художніх текстів (або їх окремих елементів));

Медіатекст (орієнтовний перелік медіатекстів (фільми, інтерв'ю, виступи тощо) для використання в освітньому процесі).

МНП-ЗЛ-ПОГЛ містить обов'язковий і варіативний компоненти. Обов'язковий компонент – це літературні епохи / періоди, напрями, течії, художні твори зарубіжних авторів/авторок, передбачені для обов'язкового вивчення. Варіативний компонент містить перелік художніх текстів, із яких учитель / учителька може вибрати один або декілька відповідно до інтересів учнів / учениць, матеріально-технічних ресурсів тощо.

Зв'язок із сучасністю забезпечує варіативна частина МНП-ЗЛ-ПОГЛ – «Літературний міст у сьогодення» (в кінці кожного розділу). У ній

представлені актуальні для молоді твори сучасних авторів / авторок зарубіжних країн. Учитель / учителька та учні / учениці можуть вибрати для розгляду із запропонованого переліку 1–2 твори для текстуального вивчення (зважаючи на читацькі інтереси учнів / учениць, наповнюваність бібліотеки, актуальність порушених у творів питань тощо). Користуючись принципом академічної свободи, учитель / учителька може додавати до переліку творів у рубриці «Літературний міст у сьогодення» інші художні тексти.

Для уроків додаткового читання учитель / учителька обирають твори самостійно.

МНП-ЗЛ-ПОГЛ реалізує всі обов'язкові результати навчання мовно-літературної освітньої галузі. Основою для формулювання очікуваних результатів навчання в МНП є обов'язкові результати навчання (орієнтири для оцінювання) поглибленого рівня освітньої галузі.

Способи реалізації МНП-ЗЛ-ПОГЛ. Програма передбачає партнерські взаємини між усіма учасниками освітнього процесу, залучення бібліотеки до забезпечення читацьких інтересів учнів / учениць, створення комфортних умов для навчання і діалогу щодо класичної та сучасної літератури, використання безпечних цифрових ресурсів художніх текстів та медіатекстів, свободу думки й висловлювання учнів / учениць щодо прочитаних художніх творів та/або медіатекстів, розвиток творчих здібностей і критичного мислення молоді в процесі читання, аналізу та інтерпретації художніх текстів та/або медіатекстів (створення власних творів, висловлювань, зокрема в цифровому середовищі) тощо. Компоненти програми можуть стати основою для підготовки до підсумкової атестації, навчальних проєктів, дослідницьких робіт у галузі філології, індивідуальної та колективної творчої діяльності учнів / учениць, різноманітних конкурсів, фестивалів, шкільних вистав, літературних вечорів тощо.

Особливості організації освітнього процесу під час вивчення предмета «Зарубіжна література» на поглибленому рівні.

Відповідно до Типової освітньої програми (2025) МНП-ЗЛ-ПОГЛ розрахована на 1 годину на тиждень в 10–12 класах. Відповідно до Державного стандарту профільної середньої освіти (2024) заклад середньої освіти за потреби може збільшити щотижневу кількість годин для

вивчення зарубіжної літератури на 0,5–1 годину на тиждень у межах мовно-літературної галузі.

МНП-ЗЛ-ПОГЛ може бути адаптована до освітньої траєкторії закладу.

В освітньому процесі для забезпечення МНП-ЗЛ-ПОГЛ доцільно використовувати не лише текстові матеріали (друковані художні твори, статті, монографії та ін.), але й цифрові ресурси (електронні бібліотеки, електронні художні тексти та інші джерела інформації, сайти, блоги, соцмережі тощо) із дотриманням правил безпеки в цифровому середовищі.

МНП-ЗЛ-ПОГЛ є основою для створення учителем / учителькою навчальної програми, календарно-тематичного планування. Згідно з чинним законодавством та в межах наданої академічної свободи учитель / учителька може змінювати зміст МНП-ЗЛ-ПОГЛ (зменшувати, збільшувати, замінити окремі тексти та/або медіатексти) без зміни загальної структури МНП-ЗЛ-ПОГЛ і вилучення цілих розділів.

Українська і зарубіжна літератури завжди були і залишаються основою духовної України, яка посідає гідне місце в колі цивілізованих країн. Тому вивчення художньої літератури (як української, так і зарубіжної) в закладах профільної середньої освіти сприятиме збереженню і розвитку української нації, її прилученню до світових здобутків культури, формуванню національно-культурної ідентичності молоді та її моральної стійкості в період глобальних викликів і боротьби за цілісність та незалежність України.

Зарубіжна література. 10–12 класи. Поглиблений рівень.

ОСНОВНА ЧАСТИНА

Зміст навчального предмета, очікувані результати навчання, види навчальної діяльності учнів

10 КЛАС

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності учнів / учениць
<p>Учень / учениця I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях вільно застосовує прийоми активного слухання, аналізує вплив комунікативних перешкод на перебіг і результат спілкування [12 МОВ 1.1.1-1 П] пояснює причини виникнення розбіжностей в інтерпретації фактів, явищ, подій, зокрема підтверджуючи це результатами аналізу мовних засобів, що забезпечують формування відповідного підтексту [12 МОВ 1.4.3-1 П]</p> <p>II. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема, художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного</p>	<p>ВСТУП Значення художньої літератури для збереження людяності. Функції мистецтва слова. Критерії художності твору.</p> <p><i>Теорія літератури (ТЛ). Поняття про художність, критерії художності.</i> <i>Література і культура (ЛК). Класична і масова література крізь призму художності. Провідні особливості й ключові постаті сучасного українського літературного процесу.</i> <i>Елементи компаративістики (ЕК).</i> <i>Порівняння творів (1–2) різних епох і національних літератур в аспекті критеріїв художності.</i> <i>Медіатекст (МТ). Виступи (інтерв'ю, лекції тощо) сучасних авторів / авторок, науковців / науковець про літературу та мистецтво.</i></p>	<p>Різні види читання (про себе, вголос, «ланцюжком» або ін.), визначення провідної думки та деталей почутого та/або прочитаного тексту, формулювання запитань до тексту, відповіді на запитання до тексту, виокремлення головної і другорядної інформації в тексті, коментування та інтерпретація тексту, самостійне збирання інформації, написання тез та/або есе, створення посту для соцмереж, дискусія (очно або в онлайн-середовищі) із самостійно дібраними аргументами, розповідь про улюблений твір, виокремлення і пояснення мовних явищ у власному і чужому мовленні тощо. <i>Дослідницький практикум:</i> дослідження книжкових новинок в українській та зарубіжній літературах в аспекті художності. <i>Комунікативний практикум:</i> обговорення сучасного тексту / медіатексту.</p>

<p>досвіду виявляє та коментує підтекст, авторську позицію, виражені в тексті (зокрема, художньому тексті, медіатексті), зважаючи на національний і загальнолюдський контекст [12 МОВ 2.2.2-1 П]</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами в цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови створює тексти різної жанрово-стильової належності (зокрема, художні тексти, медіатексти) відповідно до індивідуальних і суспільних потреб на засадах академічної доброчесності [12 МОВ 3.1.1-1 П]</p> <p>IV. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу аналізує власне і чуже мовлення, зокрема для виявлення відповідності комунікативних / стильових ознак / намірів [12 МОВ 4.1.1-1 П]</p>		
--	--	--

<p><i>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях</i> обґрунтовує доречність та ефективність певної форми усного повідомлення відповідно до контексту комунікативної взаємодії, пропонуючи способи і прийоми її покращення [12 МОВ 1.5.1-1 П] пов'язує отримані висновки з більш широким контекстом (зокрема, історико-культурним) [12 МОВ 1.4.1-2 П]</p> <p><i>II. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема, художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду</i> аргументовано використовує та поєднує різні способи фіксування інформації з одного або кількох текстів (зокрема, художніх текстів, медіатекстів), дотримуючись достовірності і засад академічної доброчесності, відповідно до самостійно визначеної мети [12 МОВ 2.6.1-1 П]</p> <p><i>III. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими</i></p>	<p>ВІДЛУННЯ ДАЛЕКИХ ВІКІВ Античність як основа європейської культури. Вплив античності на українську літературу і мистецтво.</p> <p>Гомер (приблизно VIII ст. до н. е.). «Одіссея» (1–2 уривки). Міфологічні, пригодницькі й побутові елементи в «Одіссей». Уславлення людського розуму, вірності, винахідливості й допитливості. Засудження насильства й несправедливості, самовпевненості й марнославства. Образ Одіссея.</p> <p>Західна Європа та Україна на етапі Середньовіччя і переходу до Відродження. Данте Аліґ'єрі (1265–1321). «Божественна комедія» (Пекло, пісні I, V), Рай (пісня XXXIII). Поема «Божественна комедія» як філософсько-художній синтез середньовічної культури й ідей раннього Відродження. Особливості композиції поеми. Концепція світу й людини. Алегоричний зміст образів та епізодів. Жанрова своєрідність твору.</p> <p>Літературний міст у сьогодення (1–2 твори за вибором). Рейнбоу Ровелл «Не здавайся» (Книга 1 («Саймон Сноу»)) та/або ін.).</p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, виразне, в особах, мелодекламація, коментоване, вибіркове, повторне, перерване або ін.), формулювання уточнювальних запитань, переказ тексту (докладно, стисло, вибірково, творчо), створення складного плану або тез тексту, характеристика літературних персонажів, знаходження і використання інформації з одного або кількох джерел, комунікація з іншими особами, обстоювання або зміна комунікативної позиції в процесі спілкування, співвіднесення змісту тексту з контекстом, розмежування в тексті фактичної інформації, суджень, підтексту, коментування власних почуттів під час сприймання тексту, обґрунтування мистецької цінності тексту, обстоювання власної позиції щодо порушених у тексті проблем, створення повідомлень / медіатекстів у цифровому середовищі, визначення переваг і недоліків власних текстів, імпровізація з художнім текстом (стилізація, пародія або ін.), групова взаємодія із оформленням результатів роботи в цифрових застосунках, створення медіаконтенту (наприклад, відеочитання, відеопрезентація та ін.), перегляд і коментування медіатекстів тощо. <i>Дослідницький практикум:</i> дослідження засобів художньої виразності в прочитаних текстах, пошук відповідників у сучасній українській мові.</p>
--	--	--

<p><i>особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами в цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови</i></p> <p>обґрунтовує вибір засобів вираження мовлення (зокрема, засобів художньої виразності) з урахуванням комунікативної доцільності, стильових і соціокультурних норм [12 МОВ 3.1.2-1 П]</p> <p>IV. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу</p> <p>імпровізує з різними мовними засобами, зокрема з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, використовує первинні тексти (зокрема, художні тексти, медіатексти) для створення вторинних текстів, що мають оцінювальний характер, з метою надання інформації [12 МОВ 4.2.1-1 П]</p>	<p><i>(ТЛ) Поглиблення понять «поема», «вірш», «алегорія», «символ».</i></p> <p><i>(ЛК) Будинок-музей Данте в Італії (Флоренція). Мотиви «Одіссеї» в українській та світовій культурі. Рецепція образу Данте в українській поезії.</i></p> <p><i>(ЕК) Утілення літературних образів Гомера і Данте в різних видах українського та світового мистецтва (живопис, музика, скульптура та ін.).</i></p> <p><i>(МТ) Екранізації за мотивами творів (художній фільм «Повернення Одісея» (режисер Уберто Пазоліні, Італія, Греція, Велика Британія, Франція, 2024); біографічний фільм «Данте» (режисер П. Аваті, Італія, 2022) та/або ін.).</i></p>	<p><u>Комунікативний практикум</u>: представлення результатів групового або власного проекту.</p>
<p>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях</p> <p>визначає різні аспекти (змістові, формальні, функціональні) повідомлення (зокрема, художнього тексту, медіатексту),</p>	<p>ПОВІСТЬ І РОМАН ХІХ СТОЛІТТЯ</p> <p>Розвиток епічних жанрів у літературі ХІХ ст. Взаємодія романтизму і реалізму.</p> <p>Ернст-Теодор-Амадей Гофман (1776–1822). «Крихітка Цахес на прізвисько Цинобер» (2–3 уривки). Е.-Т.-А. Гофман як представник гротескної течії романтизму.</p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, виразне, в особах, коментоване, перерване, вибіркоче або ін.), виявлення прихованої інформації в тексті, виявлення особливостей комунікації літературних персонажів, презентація власних поглядів, ідей, переконань із аргументацією та прикладами, комунікація</p>

враховуючи індивідуальні особливості учасників комунікації, культурно-історичний контекст і засвідчуючи повне розуміння почутого повідомлення, зокрема його деталей

[12 МОВ 1.1.3-1 П]

дотримується інформаційної гігієни, виявляє та розрізняє в усному повідомленні різні види маніпуляції, неправдиву інформацію і пропаганду

[12 МОВ 1.4.2-1 П]

II. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема, художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду

визначає зв'язок між елементами змісту, структури та мовним оформленням текстів (зокрема, художніх текстів, медіатекстів) різних стилів, родів, жанрів, напрямів, течій, епох, національних культур за самостійно визначеними критеріями, аргументує обрані критерії

[12 МОВ 2.2.3-1 П]

самостійно визначає критерії оцінювання прочитаного тексту (зокрема, художнього тексту, медіатексту) і можливості використання інформації з одного чи кількох джерел для досягнення особистісно і суспільно значущих цілей

Віхи мистецького шляху. Особливості сюжету й композиції повісті «Крихітка Цахес на прізвисько Цинобер». Протиставлення філістерів та ентузіастів. Гротескні образи. Викривальний зміст твору. Символіка.

Стендаль (Марі-Анрі Бейль, 1783–1842) «Червоне і чорне» (2–3 уривки). «Червоне і чорне». Творчий шлях письменника, його внесок у скарбницю психологічної прози XIX ст. Конфлікт молодого людини та суспільства в романі «Червоне і чорне». Образ Жульєна Сореля. Зображення соціального середовища у творі. Образи жінок. Символіка.

Густав Флобер (1821–1880). «Пані Боварі» (2–3 уривки). Місце Г. Флобера в історії європейської літератури. Конфлікт романтичних ілюзій та дійсності в романі «Пані Боварі». Сюжет і композиція роману. Зображення суспільства. Еволюція Емми Боварі. Образи обивателів. Об'єктивний стиль Г. Флобера. Психологічні деталі. Боваризм як суспільно-психологічне явище.

Літературний міст у сьогодення (1–2 твори за вибором). Йоанна Ягелло «Шоколад із чилі», «Зелені мартенси»; Барбара Космовська «Великий вибух»,

із визнанням права на існування іншої думки, розпізнавання в художньому тексті зображувально-виражальних засобів та ознак авторського стилю, проєкція емоційно-чуттєвого досвіду літературних персонажів на власну поведінку і цінності, створення власного або колективного медіапродукту, творче експериментування із художнім текстом, створення власних текстів (зокрема, художніх текстів, медіатекстів), аналіз мовних явищ в усному мовленні літературних персонажів, структурування навчального матеріалу та/або змісту художнього тексту різними способами (у вигляді таблиці, опорної схеми, ментальної мапи, скетч нотатки або ін.) тощо.

Дослідницький практикум: дослідження видів художніх образів у текстах / медіатекстах і засобів їх створення.

Комунікативний практикум: підготовка усного висловлення від імені героя / героїні художнього тексту / медіатексту.

<p>[12 MOB 2.4.1-1 П]</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами в цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови</p> <p>представляє створені тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) в різний спосіб, за потреби аргументуючи власну позицію та виявляючи творчу індивідуальність</p> <p>[12 MOB 3.1.1-2 П]</p> <p>IV. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу</p> <p>аргументує застосування обраної комунікативної стратегії та її зміну відповідно до ситуації спілкування</p> <p>[12 MOB 4.2.2-1 П]</p>	<p>«Самотні» та/або ін.</p> <p>(ТЛ) Поглиблення понять «роман», «повість», «засоби комічного». Художній образ, види художніх образів. Гротескний образ.</p> <p>(ЛК) Іван Франко про розвиток роману у європейських літературах.</p> <p>(ЕК) Порівняння образів персонажів. Гротескні образи в українській літературі XIX ст. Вплив Е.-Т.-А. Гофмана на творчість М. Гоголя.</p> <p>(МТ) Екранізації за мотивами творів (художній фільм «Цахес» (режисер А. Кулев, Болгарія, 2010), художній фільм «Червоне і чорне» (режисер Ж.-Д. Верхак, Німеччина, Франція, Італія, 1997), художній фільм «Мадам Боварі» (режисер К. Шаброль, Франція, 1991), художній фільм «Пані Боварі» (режисер С. Бартез, Німеччина, Бельгія, США, 2015) та/або ін.).</p>	
<p>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях</p> <p>досліджує роль вербальних та невербальних засобів у розпізнаванні емоційних реакцій співрозмовника та емоційній саморегуляції в</p>	<p>ЛПРИКА КІНЦЯ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТЬ</p> <p>(2–3 твори за вибором)</p> <p>Модернізм як літературно-мистецький напрямкінця ХІХ – початку ХХ ст. Художні відкриття модернізму та його представники. Течії раннього модернізму: символізм,</p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, в особах, виразне, коментоване, вибіркоче, мелодекламація або ін.), аналіз особливостей (жанрових, естетичних, мовних та ін.) почутого та/або прочитаного тексту, виступ перед аудиторією, участь у груповій комунікації, коментування вираження</p>

<p>різних ситуаціях спілкування [12 МОВ 1.7.1-1 П]</p> <p>оцінює переваги та ризики використання і поєднання різних вербальних засобів, зокрема засобів художньої виразності, та невербальних засобів у різних комунікативних ситуаціях [12 МОВ 1.6.1-2 П]</p> <p>II. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема, художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду</p> <p>експериментує з текстом за самостійно визначеною творчою стратегією з урахуванням особливостей аудиторії (змінює стиль, жанр, рід тощо) [12 МОВ 2.7.1-1 П]</p> <p>пояснює вплив на читача (адресата) особливостей змісту та форми (зокрема, засобів художньої виразності) прочитаного тексту (зокрема, художнього тексту, медіатексту, множинного та/або неструктурованого тексту) у їх взаємозв'язку [12 МОВ 2.4.2-2 П]</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація</p>	<p>імпресіонізм, неоромантизм.</p> <p>Шарль Бодлер (1821–1867). «Квіти зла» («Альбатрос»). Ш. Бодлер – пізній романтик і зачинатель модернізму. Збірка «Квіти зла» (загальна характеристика). Образи, символи, особливості поетичної мови у поезії Ш. Бодлера.</p> <p>Теоретичні засади й художні відкриття поезії французького символізму. Взаємодія символізму й імпресіонізму в ліриці.</p> <p>Поль Верлен (1844–1896). «Осінь пісня». Зображення пейзажів природи й душі в «Осіній пісні». Сугестивність, музичність, живописність лірики П. Верлена.</p> <p>Артюр Рембо (1854–1891). «Голосівки». Художнє новаторство А. Рембо. Поєднання рис імпресіонізму й символізму в сонеті «Голосівки».</p> <p>Волт Вітмен (1819–1892). «Листя трави» («О, капітане, мій капітане!...»). Зв'язок збірки «Листя трави» з історією і життям США. Тематика, проблематика, композиція збірки «Листя трави». Образ ліричного героя і символи у поезії В. Вітмена.</p>	<p>емоційного стану в різних культурах, характеристика особливостей структури художнього тексту, використання різних ресурсів (зокрема, цифрових) для розширення кола читання, відтворення змісту прочитаного з кількох джерел (у вигляді реферату, тез або ін.), коментування різних думок / поглядів / позицій щодо проблеми, безпечне спілкування в цифровому середовищі, аналіз стильових ознак художнього тексту, коментування художнього тексту (усно або письмово), встановлення взаємозв'язку між темою, мікротемою та основною думкою тексту, формулювання висновків на підставі аналізу та інтерпретації кількох текстів, створення власного висловлення щодо прочитаного художнього тексту (вір, відгук, есе або ін.), створення візуалізацій під впливом прочитаних текстів (малюнок, інсталяція, аплікація та/або ін.) тощо.</p> <p><u>Дослідницький практикум:</u> дослідження взаємодії елементів символізму, неоромантизму й імпресіонізму в ліриці.</p> <p><u>Комунікативний практикум:</u> створення карти емоцій щодо прочитаного тексту / медіатексту та пояснення її.</p>
--	--	--

<p><i>літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами в цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови</i> організовує онлайн-взаємодію та керує процесом онлайн-взаємодії (зокрема, онлайн-дискусії), зважаючи на міжкультурне різноманіття і використовуючи різні стратегії для налагодження ефективної комунікації її учасників відповідно до ситуації [12 МОВ 3.2.2-1 П]</p> <p><i>IV. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу</i> визначає та аналізує функції мовних засобів у текстах різної жанрово-стильової належності для використання у власному мовленні [12 МОВ 4.1.1-3 П]</p> <p>досліджує власне і чуже мовлення (зокрема, художній текст, медіатекст), зважаючи на особливості розвитку мови, для мовленнєвого самовдосконалення [12 МОВ 4.1.2-1 П]</p>	<p><i>Літературний міст у сьогодення (1–2 твори за вибором).</i> Даніела Колоджі «Один проти всіх»; Мік Вікінг «Маленька книга хюге. Як добре жити по-данськи» та/або ін.</p> <p><i>(ТЛ) Модернізм, символізм, імпресіонізм, неоромантизм, сугестія. Поглиблення понять «символ», «вірш», «мотив», «ліричний герой / героїня».</i></p> <p><i>(ЛК) Імпресіонізм та символізм в образотворчому мистецтві, музиці. Видатні українські перекладачі модерністської поезії.</i></p> <p><i>(ЕК) Зіставлення образів і мотивів зарубіжної та української модерністської лірики.</i></p> <p><i>(МТ) Екранізації за мотивами творів (документальний фільм про Ш. Бодлера «Поезія (у світі зла)» (режисер П. Ожан, Франція, 2020), художній фільм про П. Верлена і А. Рембо «Повне затьмарення» (режисер А. Голланд, Велика Британія, Франція, Бельгія, 1995), біографічний фільм «Лінкольн» (режисер С. Спілберг, США, 2012) та/або ін.).</i></p>	
<p><i>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних</i></p>	<p>МОДЕРНІСТСЬКА ПРОЗА ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ Модерністські явища в художній прозі на</p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, в особах, виразне, коментоване, вибіркоче, повторне, мелодекламація або ін.), обговорення</p>

<p>комунікативних ситуаціях аргументовано використовує та поєднує різні способи фіксування усного повідомлення (зокрема, художнього тексту, медіатексту), дотримуючись достовірності та засад академічної доброчесності, відповідно до самостійно визначеної мети [12 МОВ 1.2.2-1 П]</p> <p>визначає стратегії пошуку інформації з урахуванням особливостей повідомлення (стилю, жанру, структури тощо) [12 МОВ 1.3.1-1 П]</p> <p>виявляє особливості змісту та форми почутого повідомлення (зокрема, художнього тексту, медіатексту, множинного тексту), важливі для підтримання ефективної комунікації [12 МОВ 1.4.1-1 П]</p> <p>II. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема, художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду</p> <p>використовує, зокрема адаптує, подану в тексті або кількох текстах інформацію в умовах іншого контексту [12 МОВ 2.2.4-1 П]</p> <p>коментує естетичну та мистецьку цінність прочитаного тексту (зокрема, художнього тексту, медіатексту) в культурно-</p>	<p>початку ХХ ст.</p> <p>Франц Кафка (1883–1924). «Перевтілення». Зображення відчуження особистості в оповіданні. Образ Грегора Замзи. Метафоризм художнього світу. Символи.</p> <p>Літературний міст у сьогодення (1–2 твори за вибором). Анна-Аудгільд Сульберг. Серія про «суперкрутих» (1 твір за вибором); Маріанне Каурін «Південь» та/або ін.</p> <p><i>(ТЛ) Художній простір, художній час. Поглиблення понять «модернізм», «метафора», «символ».</i> <i>(ЛК) Історичні та культурні особливості життя України та Західної Європи наприкінці ХІХ – на початку ХХ ст. Музеї Ф. Кафки.</i> <i>(ЕК) Порівняння образів персонажів.</i> <i>(МТ) Екранізації за мотивами творів (біографічний фільм «Кафка» (режисер С. Содерберг, США, Франція, 1991), художній фільм «Перевтілення» (режисер К. Свентон, Велика Британія, 2012) та/або ін.).</i></p>	<p>жанрово-стильових особливостей художнього тексту/медіатексту, створення складного плану почутого та/або прочитаного тексту/медіатексту, створення тез почутого та/або прочитаного тексту / медіатексту, створення конспекту почутого та/або прочитаного тексту / медіатексту, візуалізація власного розуміння почутого та/або прочитаного тексту, знаходження і використання інформації з одного або кількох джерел, модифікація інтонаційних засобів у комунікативній ситуації, розмежування в художньому тексті фактичної інформації, суб'єктивних суджень та підтексту, наведення аргументів на підтвердження або спростування суджень, встановлення зв'язку між темою, мікротемою та основною думкою тексту, характеристика поведінки та емоційного стану персонажів, продумування режисерських рішень (поради акторам, декораторам, освітлювачам), порівняння різних режисерських інтерпретацій твору, акторських виконань ролі літературного персонажа, проєкція емоційно-чуттєвого досвіду персонажів на власну особистість, зіставлення власної думки із думками інших осіб, обстоювання власної позиції щодо проблеми, створення та презентація власного художнього тексту / медіатексту, характеристика мови літературного твору, підготовка (усно або письмово) твору-</p>
--	--	--

<p>історичному контексті, наводить аргументи для підтвердження наданих коментарів, зокрема посилаючись на авторитетні наукові джерела [12 МОВ 2.3.1-1 П]</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами в цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови пояснює іншим особам ознаки небезпечного (зокрема, маніпулятивного) впливу в цифровому середовищі, способи протидії такому впливу та правила дотримання безпечної поведінки в цифровому середовищі [12 МОВ 3.2.3-1 П]</p> <p>визначає вплив виявлених помилок на функціональність тексту (зокрема, художнього тексту, медіатексту, множинного та/або неструктурованого тексту) [12 МОВ 3.3.1-1 П]</p> <p>IV. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу</p>		<p>роздуму про художній твір, визначення переваг і недоліків власних текстів, імпрровізація з художнім текстом (стилізація, пародія або ін.), редагування тексту (усно або письмово) тощо.</p> <p><u>Дослідницький практикум</u>: дослідження соціально-історичного контексту твору.</p> <p><u>Комунікативний практикум</u>: дебати щодо актуальних проблем, порушених у текстах / медіатекстах.</p>
---	--	--

<p>визначає та аналізує мовні засоби індивідуального стилю автора [12 МОВ 4.1.1-2 П]</p>		
<p>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях обґрунтовує, враховуючи різні погляди, ідеї та переконання, власну позицію щодо широкого кола особистісно та суспільно актуальних проблем, зокрема порушених у художньому тексті, медіатексті [12 МОВ 1.6.1-1 П] обґрунтовує сильні та слабкі сторони позицій учасників усної комунікації з увагою до особливостей змісту і форми повідомлення, пропонує доцільні способи покращення комунікативної взаємодії [12 МОВ 1.5.2-1 П]</p> <p>II. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема, художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду обґрунтовує роль і місце тексту (зокрема, художнього тексту, медіатексту) в культурно-історичному процесі, зважаючи на самостійно проведений аналіз різних поглядів, інтерпретацій, оцінок тексту в різних джерелах</p>	<p>ДРАМА КІНЦЯ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ ст. «Нова драма» в національних літературах Західної Європи та України.</p> <p>Бернард Шоу (1856–1950). «Пігмаліон». Особливості світогляду Б. Шоу. Специфіка втілення античного міфу в п'єсі «Пігмаліон». Динаміка образу Елайзи Дулітл. Ідеї «одухотворення» людини й життя засобами мистецтва, збереження національної культури, розвитку мови.</p> <p>Літературний міст у сьогодення (1–2 твори за вибором). Мона Кастен «Самотнє серце»; Ембер Сміт «Якою я була»; Клер Рено «Віктор і Філомена» та/або ін.</p> <p><i>(ТЛ) Поглиблення понять «дія», «зовнішня і внутрішня дія», «символ», «засоби комічного».</i> <i>(ЛК) Театр «Березіль». Театральні експерименти Леся Курбаса і М. Куліша. Трагічні долі митців.</i> <i>(ЕК) Зіставлення ознак «старої» і «нової драми». Образ жінки в західноєвропейській та українській «новій драмі» (Нора Хельмер (Г. Ібсен), Елайза Дулітл (Б. Шоу),</i></p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, в особах виразне, коментоване, вибіркоче або ін.), застосування прийомів активного слухання, характеристика персонажів літературного твору, визначення тематики і проблематики тексту та їх інтерпретація, визначення позиції співрозмовника/мовця, поєднання інформації з кількох текстів, розпізнавання зображально-виражальних засобів та рис авторського стилю в художньому тексті / медіатексті, характеристика взаємообумовленості елементів змісту і форми художнього тексту з урахуванням контексту, організація та/або участь у дискусії (очно або онлайн), створення повідомлень у цифровому середовищі, взаємодія (очно або онлайн) у процесі комунікації та редагування дописів, імпрровізація з художнім текстом (стилізація, пародія або ін.), продукування нових мистецьких ідей або використання й доопрацювання ідей інших осіб на засадах академічної доброчесності тощо. <u>Дослідницький практикум:</u> дослідження зовнішньої та внутрішньої дії в драматичному тексті / медіатексті. <u>Комунікативний практикум:</u> обговорення художнього тексту / медіатексту в цифровому середовищі.</p>

<p>[12 МОВ 2.4.3-1 П] визначає естетичний і прагматичний потенціал прочитаного тексту (зокрема, художнього тексту, медіатексту, множинного та/або неструктурованого тексту), зважаючи на особливості його змісту та форми у їх взаємозв'язку [12 МОВ 2.4.2-1 П]</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами в цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови усуває недоліки у власному і чужому тексті, аргументує зроблені виправлення, посилаючись на здобуті знання, відповідні авторитетні наукові джерела, мовні норми, з урахуванням власних мовних уподобань [12 МОВ 3.3.2-1 П]</p> <p>IV. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу аналізує тексти різної жанрово-стильової належності, зокрема з урахуванням історичного та прагматичного аспектів [12 МОВ 4.1.2-2 П]</p>	<p><i>Мавка, Оксана (Леся Українка).</i> <i>(МТ) Екранізації за мотивами творів (художній фільм-мюзикл «Моя чарівна леді» (режисер Дж. К'юкор, США, 1964) та/або ін.). Театральні вистави за твором «Пігмаліон» Б. Шоу в Україні.</i></p>	
---	---	--

<p><i>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях</i> обґрунтовує, враховуючи різні погляди, ідеї та переконання, власну позицію щодо широкого кола особистісно та суспільно актуальних проблем, зокрема порушених у художньому тексті, медіатексті [12 МОВ 1.6.1-1 П]</p> <p><i>II. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема, художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду</i> коментує естетичну та мистецьку цінність прочитаного тексту (зокрема, художнього тексту, медіатексту) в культурно-історичному контексті, наводить аргументи для підтвердження наданих коментарів, зокрема посилаючись на авторитетні наукові джерела [12 МОВ 2.3.1-1 П]</p> <p><i>III. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами в цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови</i></p>	<p>Узагальнення та систематизація вивченого Узагальнення та систематизація вивченого за навчальний рік.</p>	<p>Екскурсії (реальні та віртуальні) до закладів культури. Проведення літературних ігор (вікторини, квізи та ін.) і творчих конкурсів, зокрема з використанням цифрових технологій.</p> <p>Підготовка шкільних виставок, літературно-музичних композицій, театральних вистав тощо.</p> <p>Захист проєктів.</p> <p>Презентації наукових досліджень.</p> <p>Зустрічі із цікавими людьми зі світу літератури і культури.</p> <p>Проведення дискусійних клубів та інші форми роботи.</p>
--	---	---

<p>організовує онлайн-взаємодію та керує процесом онлайн-взаємодії (зокрема, онлайн-дискусії), зважаючи на міжкультурне різноманіття і використовуючи різні стратегії для налагодження ефективної комунікації її учасників відповідно до ситуації [12 МОВ 3.2.2-1 П]</p> <p><i>IV. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу</i></p> <p>аргументує застосування обраної комунікативної стратегії та її зміну відповідно до ситуації спілкування [12 МОВ 4.2.2-1 П]</p>		
--	--	--

11 КЛАС

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності учнів / учениць
<p>Учень / учениця I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях вільно застосовує прийоми активного слухання, аналізує вплив комунікативних перешкод на перебіг і результат спілкування [12 МОВ 1.1.1-1 П] визначає різні аспекти (змістові, формальні, функціональні) повідомлення (зокрема, художнього тексту, медіатексту), враховуючи індивідуальні особливості учасників комунікації, культурно-історичний контекст і засвідчуючи повне розуміння почутого повідомлення, зокрема його деталей [12 МОВ 1.1.3-1 П]</p> <p>II. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема, художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду виявляє та коментує підтекст, авторську позицію, виражені в тексті (зокрема, художньому тексті, медіатексті), зважаючи</p>	<p>Вступ Оригінальна і перекладна література. Майстри українського перекладу.</p> <p><i>Теорія літератури (ТЛ)</i> Оригінал, художній переклад, переспів. <i>Література і культура (ЛК)</i> <i>Історія української перекладацької школи, долі перекладачів / перекладачок у контексті часу.</i> <i>Елементи компаративістики (ЕК)</i> <i>Зіставлення оригіналу і художнього перекладу твору українською мовою (цілісно і фрагментів), різних перекладів твору, перекладу і переспіву твору.</i> <i>Медіатекст (МТ)</i> Документальні фільми про долі українських перекладачів / перекладачок, інтерв'ю письменників / письменниць, науковців / науковиць про сторінки історії української перекладацької школи.</p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, в особах, виразне, коментоване, повторне, вибіркоче або ін.), коментування інформації (повної або часткової) з одного або кількох джерел, визначення специфіки складників структури художнього тексту, обговорення власних читацьких уподобань, презентація улюбленого літературного твору у різний спосіб, створення власного художнього тексту / медіатексту з урахуванням ознак роду та жанру, презентація власного художнього тексту / медіатексту, аналіз літературних та мовних явищ / компонентів у художніх текстах відповідно до жанрово-родової приналежності тощо. <u>Дослідницький практикум:</u> дослідження особливостей оригіналу, перекладу, переспіву одного й того самого тексту. <u>Комунікативний практикум:</u> створення власного перекладу українською мовою тексту / медіатексту.</p>

на національний і загальнолюдський контекст
[12 МОВ 2.2.2-1 П]
використовує, зокрема адаптує, подану в тексті або кількох текстах інформацію в умовах іншого контексту
[12 МОВ 2.2.4-1 П]

III. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами в цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови
створює тексти різної жанрово-стильової належності (зокрема, художні тексти, медіатексти) відповідно до індивідуальних і суспільних потреб на засадах академічної доброчесності
[12 МОВ 3.1.1-1 П]
пояснює іншим особам ознаки небезпечного (зокрема, маніпулятивного) впливу в цифровому середовищі, способи протидії такому впливу та правила дотримання безпечної поведінки в цифровому середовищі
[12 МОВ 3.2.3-1 П]

IV. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за

<p>мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу аргументує застосування обраної комунікативної стратегії та її зміну відповідно до ситуації спілкування [12 МОВ 4.2.2-1 П] аналізує власне і чуже мовлення, зокрема для виявлення відповідності комунікативних/стильових ознак / намірів [12 МОВ 4.1.1-1 П]</p>		
<p>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях визначає різні аспекти (змістові, формальні, функціональні) повідомлення (зокрема, художнього тексту, медіатексту), враховуючи індивідуальні особливості учасників комунікації, культурно-історичний контекст і засвідчуючи повне розуміння почутого повідомлення, зокрема його деталей [12 МОВ 1.1.3-1 П] дотримується інформаційної гігієни, виявляє та розрізняє в усному повідомленні різні види маніпуляції, неправдиву інформацію і пропаганду [12 МОВ 1.4.2-1 П]</p> <p>II. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема, художніх</p>	<p>ВІДЛУННЯ ДАЛЕКИХ ВІКІВ Ренесанс у Західній Європі та Україні.</p> <p>Вільям Шекспір (1564–1616). «Гамлет». Філософські та моральні проблеми в трагедії «Гамлет». Провідні мотиви твору. Художній простір (<i>данське королівство</i> як символ). Гамлет – вічний образ світової літератури. Багатогранність шекспірівських характерів. Відкритість творчості В. Шекспіра в часі, її рецепція в українській літературі.</p> <p>Літературний міст у сьогодення (1–2 твори за вибором). Даніель Пеннак «Як роман»; Сюзанна Коллінз «Голодні ігри» (Книга 1) та/або ін.</p> <p><i>(ТЛ) Поглиблення понять «трагедія», «мотив». Рецепція (в літературі та культурі).</i> <i>(ЛК) Замок-музей Кронборг (Данія) та його</i></p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, виразне, в особах, мелодекламація, коментоване, вибіркоче та ін.), обговорення художнього тексту / медіатексту, виявлення деталей художнього тексту / медіатексту та їх власна інтерпретація, доречне використання цитат із художніх текстів / медіатекстів для увиразнення власних поглядів, ідей, переконань, аргументація власної думки щодо ролі й місця художнього тексту / медіатексту в культурно-історичному контексті, інтерпретація образів, подій і ситуацій у художньому тексті / медіатексті, представлення (із візуалізацією) текстової інформації з одного або кількох джерел, створення власного художнього тексту / медіатексту (фанфік, або буктрейлер, або ін.) та презентація його, визначення закономірностей функціонування окремих теоретико-літературних та/або мовних одиниць у літературних творах, розпізнавання зображально-виражальних</p>

<p>текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду визначає зв'язок між елементами змісту, структури та мовним оформленням текстів (зокрема, художніх текстів, медіатекстів) різних стилів, родів, жанрів, напрямів, течій, епох, національних культур за самостійно визначеними критеріями, аргументує обрані критерії [12 МОВ 2.2.3-1 П]</p> <p>самостійно визначає критерії оцінювання прочитаного тексту (зокрема, художнього тексту, медіатексту) і можливості використання інформації з одного чи кількох джерел для досягнення особистісно і суспільно значущих цілей [12 МОВ 2.4.1-1 П]</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами в цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови представляє створені тексти (зокрема, художні тексти, медіатексти) в різний спосіб, за потреби аргументуючи власну позицію та виявляючи творчу індивідуальність [12 МОВ 3.1.1-2 П]</p>	<p><i>відображення в трагедії «Гамлет» В. Шекспіра. Утілення образів п'єси в українському та світовому мистецтві (ілюстрації В. Єрка та ін.).</i> <i>(ЕК) Порівняння українських перекладів «Гамлета» (І. Костецький, Г. Кочур, Ю. Андрухович та ін.).</i> <i>(МТ) Екранізації і театральні вистави за мотивами творів (художній фільм «Гамлет» (режисер Ф. Дзефіреллі, Велика Британія, США, 1990), художній фільм «Закоханий Шекспір» (режисер Дж. Медден, США, Велика Британія, 1998) та/або ін.).</i></p>	<p>засобів та рис авторського стилю в художньому тексті / медіатексті, характеристика взаємообумовленості елементів змісту і форми художнього тексту з урахуванням контексту, організація та/або участь у дискусії (очно або онлайн), створення повідомлень у цифровому середовищі, взаємодія (очно або онлайн) у процесі комунікації та редагування дописів, імпровізація з художнім текстом (стилізація, пародія або ін.) тощо.</p> <p><u>Дослідницький практикум:</u> дослідження художньої рецепції літературного тексту в різних видах українського і зарубіжного мистецтва.</p> <p><u>Комунікативний практикум:</u> пошук наукових джерел щодо літературного твору (в бібліотеці та/або цифровому просторі), робота з науковими джерелами, складання тез на підставі 1–2 джерел.</p>
---	---	--

<p>IV. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу аргументує застосування обраної комунікативної стратегії та її зміну відповідно до ситуації спілкування [12 МОВ 4.2.2-1 П]</p>		
<p>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях аргументовано використовує та поєднує різні способи фіксування усного повідомлення (зокрема, художнього тексту, медіатексту), дотримуючись достовірності та засад академічної доброчесності, відповідно до самостійно визначеної мети [12 МОВ 1.2.2-1 П] визначає стратегії пошуку інформації з урахуванням особливостей повідомлення (стилю, жанру, структури тощо) [12 МОВ 1.3.1-1 П] виявляє особливості змісту та форми почутого повідомлення (зокрема, художнього тексту, медіатексту, множинного тексту), важливі для підтримання ефективної комунікації [12 МОВ 1.4.1-1 П]</p>	<p>ХУДОЖНЯ ПРОЗА НА МЕЖІ ХІХ–ХХ ст. Художнє дослідження суспільства в художній прозі на межі ХІХ–ХХ ст. Відкриття нових тем і проблем, пошуки нових естетичних форм.</p> <p>Гі де Мопассан (1850–1893). «Пампушка». Роль Г. де Мопассана в історії французької і світової культури. Вплив творчості митця на українську літературу. Історична основа твору. Особливості сюжету і композиції. Ставлення персонажів до окупантів. Образ головної героїні, її динаміка. Зображення духовної ницості й підлості у творі. Жанрова своєрідність твору Г. де Мопассана, взаємодія елементів різних жанрів (новела, повість).</p> <p>Оскар Вайлд (1854–1900). «Портрет Доріана Грея» (2–3 уривки). Ідейно-</p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, виразне, в особах, мелодекламація, коментоване, вибіркоче, повторне, перерване та ін.), формулювання уточнювальних запитань, переказ тексту (докладно, стисло, вибірково, творчо), створення складного плану або тез тексту, характеристика літературних персонажів, знаходження і використання інформації з одного або кількох джерел, комунікація з іншими особами, обстоювання або зміна комунікативної позиції в процесі спілкування, співвіднесення змісту тексту з контекстом, розмежування в тексті фактичної інформації, суджень, підтексту, коментування власних почуттів під час сприймання тексту, обґрунтування мистецької цінності тексту, обстоювання власної позиції щодо порушених у тексті проблем, створення повідомлень / медіатекстів у цифровому середовищі, визначення переваг і недоліків власних текстів, імпровізація з художнім текстом</p>

<p>II. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема, художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду</p> <p>використовує, зокрема адаптує, подану в тексті або кількох текстах інформацію в умовах іншого контексту [12 МОВ 2.2.4-1 П]</p> <p>коментує естетичну та мистецьку цінність прочитаного тексту (зокрема, художнього тексту, медіатексту) в культурно-історичному контексті, наводить аргументи для підтвердження наданих коментарів, зокрема посилаючись на авторитетні наукові джерела [12 МОВ 2.3.1-1 П]</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами в цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови</p> <p>пояснює іншим особам ознаки небезпечного (зокрема, маніпулятивного) впливу в цифровому середовищі, способи протидії такому впливу та правила дотримання безпечної поведінки в цифровому середовищі</p>	<p>естетичні погляди і творчий шлях митця. Абсолютизація творчості й творчої особистості в романі «Портрет Доріана Грея». Естетична програма автора. Проблема краси й моралі в романі «Портрет Доріана Грея». Система образів. Еволюція головного героя. Роль фантастики у творі. Символіка.</p> <p>Літературний міст у сьогодення (1–2 твори за вибором). Барбара Космовська «Українка»; Стефані Арчер «За сіткою» та/або ін.</p> <p><i>(ТЛ) Поглиблення понять «роман», «повість», «новела». Пейзаж та види пейзажів у літературі. Підтекст.</i> <i>(ЛК) Проблема краси (зовнішньої і внутрішньої) в різних видах українського та світового мистецтва. Ілюстрації українських художників до роману «Портрет Доріана Грея».</i> <i>(ЕК) Зіставлення різних видів пейзажів. Зіставлення позицій персонажів. Г. де Мопассан та українська література.</i> <i>(МТ) Екранізації за мотивами творів (художній фільм «Доріан Грей» (режисер О. Паркер, Велика Британія, 2009), художній фільм «Життя» (режисер С. Брізе, Франція, Бельгія, 2016) та/або ін.).</i></p>	<p>(стилізація, пародія або ін.) тощо.</p> <p><u>Дослідницький практикум:</u> дослідження різних видів пейзажів та художніх засобів їх створення.</p> <p><u>Комунікативний практикум:</u> малювання словом – створення (усно) картини пейзажу із висловленням власних емоцій, роздумів, почуттів.</p>
--	---	---

<p>[12 МОВ 3.2.3-1 П] визначає вплив виявлених помилок на функціональність тексту (зокрема, художнього тексту, медіатексту, множинного та/або неструктурованого тексту) [12 МОВ 3.3.1-1 П]</p> <p>IV. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу визначає та аналізує мовні засоби індивідуального стилю автора [12 МОВ 4.1.1-2 П]</p>		
<p>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях досліджує роль вербальних та невербальних засобів у розпізнаванні емоційних реакцій співрозмовника та емоційній саморегуляції в різних ситуаціях спілкування [12 МОВ 1.7.1-1 П] оцінює переваги та ризики використання і поєднання різних вербальних засобів, зокрема засобів художньої виразності, та невербальних засобів у різних комунікативних ситуаціях [12 МОВ 1.6.1-2 П]</p>	<p>ЛІРИКА ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХХ ст. (2–3 твори за вибором)</p> <p>Розмаїття художніх течій і жанрів у ліриці першої половини ХХ ст. Гійом Аполлінер (Вільгельм Альберт Володимир Олександр Аполлінарій Костровицький, 1880–1918). «Заріzana голубка й водограй», «Міст Мірабо». Гійом Аполлінер – поет-авангардист. Зв’язок поезії митця з естетикою кубізму, своєрідність «сюрреалізму» письменника, його художні новації в царині лірики. Збірки «Алкоголі. Вірші 1898–1913 рр.», «Каліграми. Вірші Миру і Війни».</p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, виразне, в особах, мелодекламація, коментоване, вибіркоче, повторне та ін.), обґрунтування власної позиції щодо тексту, характеристика художніх деталей тексту, коментування вираження емоційного стану в тексті, коментування актуальності порушених у тексті проблем із врахуванням власного досвіду і контексту, встановлення взаємозв’язку між темою, мікротемою та основною думкою тексту, формулювання висновків на підставі аналізу та інтерпретації кількох текстів, створення власного висловлення щодо прочитаного художнього тексту (твір, відгук або ін.), аналіз і вдосконалення змісту написаного,</p>

<p>II. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема, художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду</p> <p>експериментує з текстом за самостійно визначеною творчою стратегією з урахуванням особливостей аудиторії (змінює стиль, жанр, рід тощо) [12 МОВ 2.7.1-1 П]</p> <p>пояснює вплив на читача (адресата) особливостей змісту та форми (зокрема, засобів художньої виразності) прочитаного тексту (зокрема, художнього тексту, медіатексту, множинного та/або неструктурованого тексту) у їх взаємозв'язку [12 МОВ 2.4.2-2 П]</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами в цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови</p> <p>організовує онлайн-взаємодію та керує процесом онлайн-взаємодії (зокрема, онлайн-дискусії), зважаючи на міжкультурне різноманіття і використовуючи різні стратегії для</p>	<p>Специфіка віршованої форми каліграм («Зарізана голубка й водограй»). Тема кохання й часу у вірші «Міст Мірабо». Верлібр у творчості Гійома Аполлінера.</p> <p>Райнер Марія Рільке (1875–1926). «Згаси мій зір...», «Орфей, Еврідіка, Гермес». Своєрідність поглядів і поетики Р. М. Рільке. Діалог ліричного героя з Богом («Згаси мій зір...»). Переосмислення античних міфів у вірші «Орфей, Еврідіка, Гермес». Філософський характер і особливості стилюпоета.</p> <p>Габрієла Містраль (1889–1957). «Моя мати». Ідеї людяності у ліриці чилійської поетеси, лауреатки Нобелівської премії. Образи жінок у її поезії.</p> <p>Літературний міст у сьогодення (1–2 твори за вибором). Гумас-Йоста Транстремер (вірші); Джеймс Борг «Мистецтво говорити. Таємниці ефективного спілкування» та/або ін.</p> <p>(ТЛ) Авангардизм, футуризм, кубізм, верлібр. Поглиблення понять «вірш», «автор / авторка», «ліричний герой / героїня». (ЛК) Авангардизм в різних видах українського і світового мистецтва першої половини ХХ ст.</p>	<p>взаємодія з іншими особами з метою створення власного тексту або медіатексту (буктрейлер, відеоролик або ін.), розпізнавання зображально-виражальних засобів та рис авторського стилю в художньому тексті / медіатексті, характеристика взаємообумовленості елементів змісту і форми художнього тексту з урахуванням контексту, організація та/або участь у дискусії (очно або онлайн), створення повідомлень у цифровому середовищі, взаємодія (очно або онлайн) у процесі комунікації та редагування дописів, імпровізація з художнім текстом (стилізація, пародія або ін.) тощо.</p> <p><u>Дослідницький практикум:</u> дослідження авангардних явищ в образотворчому мистецтві початку ХХ ст., підготовка презентації.</p> <p><u>Комунікативний практикум:</u> підготовка постів і коментування прочитаних текстів / медіатекстів у соцмережах.</p>
---	---	--

<p>налагодження ефективної комунікації її учасників відповідно до ситуації [12 МОВ 3.2.2-1 П]</p> <p>визначає зв'язок між елементами змісту, структури та мовним оформленням текстів (зокрема, художніх текстів, медіатекстів) різних стилів, родів, жанрів, напрямів, течій, епох, національних культур за самостійно визначеними критеріями, аргументує обрані критерії [12 МОВ 2.2.3-1 П]</p> <p><i>IV. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу</i></p> <p>визначає та аналізує функції мовних засобів у текстах різної жанрово-стильової належності для використання у власному мовленні [12 МОВ 4.1.1-3 П]</p> <p>досліджує власне і чуже мовлення (зокрема, художній текст, медіатекст), зважаючи на особливості розвитку мови, для мовленнєвого самовдосконалення [12 МОВ 4.1.2-1 П]</p>	<p><i>(ЕК) Порівняння творів Гійома Аполлінера і Михайля Семенка.</i></p> <p><i>(МТ) Інтерв'ю, виступи сучасних науковців / науковиць, митців / мисткинь; музичні інтерпретації ліричних творів.</i></p>	
<p><i>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях</i></p> <p>обґрунтовує, враховуючи різні погляди, ідеї</p>	<p>ПРОЗА ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХХ ст.</p> <p>Особливості розвитку інтелектуальної прози в першій половині ХХ ст.</p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, виразне, в особах, коментоване, перерване, вибіркоче та ін.), виявлення прихованої інформації в тексті, виявлення особливостей комунікації літературних персонажів, презентація</p>

та переконання, власну позицію щодо широкого кола особистісно та суспільно актуальних проблем, зокрема порушених у художньому тексті, медіатексті

[12 МОВ 1.6.1-1 П]

обґрунтовує сильні та слабкі сторони позицій учасників усної комунікації з увагою до особливостей змісту і форми повідомлення, пропонує доцільні способи покращення комунікативної взаємодії

[12 МОВ 1.5.2-1 П]

II. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема, художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду

обґрунтовує роль і місце тексту (зокрема, художнього тексту, медіатексту) в культурно-історичному процесі, зважаючи на самостійно проведений аналіз різних поглядів, інтерпретацій, оцінок тексту в різних джерелах

[12 МОВ 2.4.3-1 П]

визначає естетичний і прагматичний потенціал прочитаного тексту (зокрема, художнього тексту, медіатексту, множинного та/або неструктурованого тексту), зважаючи на особливості його змісту та форми у їх взаємозв'язку

[12 МОВ 2.4.2-1 П]

Люсі-Мод Монтгомері (1874–1942). «Емілі виростає» (2–3 уривки). Феміністичні проблеми у творчості канадської мисткині Л.-М. Монтгомері. Історія особистісного і професійного становлення молоді письменниці у романі «Емілі виростає». Ідея усвідомлення власного творчого потенціалу і прагнення до духовного самовдосконалення. Символіка. Особливості оповідної манери Л.-М. Монтгомері.

А. де Сент-Екзюпері (1900–1944).

«Планета людей» (2–3 уривки).

Документально-біографічна і публіцистична книга письменника «Планета людей».

Роздуми автора про життя, призначення людини, згубність війни, фронтове братерство, мораль та ін. Особливості описів у творі.

Літературний міст у сьогодення (1–2 твори за вибором). Ерік-Еммануель Шмітт «Дитя Ноя»; Кайлі Форнасьєр «Усе, про що я мовчала»; Алі Новак «Моє життя з Волтерами» та/або ін.

(ТЛ) Портрет, інтер'єр. Поглиблення поняття «пейзаж», види пейзажів у літературі.

(ЛК) Феміністичні ідеї в літературі та культурі України та інших країн світу.

власних поглядів, ідей, переконань із аргументацією та прикладами, комунікація із визнанням права на існування іншої думки, розпізнавання в художньому тексті зображально-виражальних засобів та ознак авторського стилю, проекція емоційно-чуттєвого досвіду літературних персонажів на власну поведінку і цінності, створення власного або колективного медіапродукту, творче експериментування із художнім текстом, створення власних текстів (зокрема, художніх текстів, медіатекстів), аналіз мовних явищ в мовленні (мовленні літературних персонажів; власному або чужому мовленні) тощо.

Дослідницький практикум: дослідження втілення літературних текстів у медіатекстах (кіно, анімаційні фільми тощо).

Комунікативний практикум: створення портрету (усно) героя / героїні (зовнішнього і психологічного).

<p>III. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами в цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови організовує онлайн-взаємодію та керує процесом онлайн-взаємодії (зокрема, онлайн-дискусії), зважаючи на міжкультурне різноманіття і використовуючи різні стратегії для налагодження ефективної комунікації її учасників відповідно до ситуації [12 МОВ 3.2.2-1 П]</p> <p>IV. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу імпровізує з різними мовними засобами, зокрема з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, використовує первинні тексти (зокрема, художні тексти, медіатексти) для створення вторинних текстів, що мають оцінювальний характер, з метою надання інформації [12 МОВ 4.2.1-1 П]</p>	<p><i>(ЕК) Порівняння пейзажів. Жанр притчі в українській літературі (Г. Сковорода, І. Франко та ін.).</i></p> <p><i>(МТ) Екранізації за мотивами творів (аніме-серіал «Емілі – дівчина вітру» (режисер К. Харуме, Японія, 2007), біографічний фільм «Сент-Екзюпері» (режисер П. Агуеро, Франція, Бельгія, 2024) та/або ін.).</i></p>	
--	---	--

<p><i>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях</i> обґрунтовує доречність та ефективність певної форми усного повідомлення відповідно до контексту комунікативної взаємодії, пропонуючи способи і прийоми її покращення [12 МОВ 1.5.1-1 П] пов'язує отримані висновки з більш широким контекстом (зокрема, історико-культурним) [12 МОВ 1.4.1-2 П]</p> <p><i>II. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема, художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду</i> аргументовано використовує та поєднує різні способи фіксування інформації з одного або кількох текстів (зокрема, художніх текстів, медіатекстів), дотримуючись достовірності і засад академічної доброчесності, відповідно до самостійно визначеної мети [12 МОВ 2.6.1-1 П] виявляє та коментує підтекст, авторську позицію, виражені в тексті (зокрема, художньому тексті, медіатексті), зважаючи</p>	<p>ДРАМА ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХХ ст.</p> <p>Провідні принципи епічного театру.</p> <p>Бертольт Брехт (1898–1956). «Матінка Кураж та її діти» або «Життя Галілея». «Матінка Кураж та її діти». Зображення війни як засобу збагачення в драмі «Матінка Кураж та її діти». Ідеї попередження. Поєднання в образі Кураж суперечливих рис. Символіка твору. Художнє новаторство Б. Брехта. «Життя Галілея». Історична основа і філософський зміст п'єси. Конфлікт геніальної особистості із насильницькою системою. Образи Галілея, його учнів, представників інквізиції. Ідея утвердження творчості, науки, духовності всупереч насильству.</p> <p><i>Літературний міст у сьогодення (1–2 твори за вибором).</i> Раса Бугавічуте-Пеце «Хлопчик, який бачив у темряві»; Лінда Траверзі «Лавка старих речей»; Зоя Загт «Дівчина Онлайн» та/або ін.</p> <p><i>(ТЛ) Епічний театр. Поглиблення понять «драма», «композиція», «сюжет», «образ».</i> <i>(ЛК) Розвиток і роль українського театру в сучасний період.</i> <i>(ЕК) Порівняння образів персонажів. Порівняння принципів епічного театру Б.</i></p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, виразне, в особах, коментоване, перерване, вибіркоче та ін.), виявлення прихованої інформації в тексті, виявлення особливостей комунікації літературних персонажів, презентація власних поглядів, ідей, переконань із аргументацією та прикладами, комунікація із визнанням права на існування іншої думки, розпізнавання в художньому тексті зображально-виражальних засобів та ознак авторського стилю, проекція емоційно-чуттєвого досвіду літературних персонажів на власну поведінку і цінності, створення власного або колективного медіапродукту, творче експериментування із художнім текстом, створення власних текстів (зокрема, художніх текстів, медіатекстів), аналіз мовних явищ в усному мовленні літературних персонажів тощо.</p> <p><i>Дослідницький практикум:</i> дослідження і порівняння поглядів та позицій персонажів. <i>Комунікативний практикум:</i> інсценізація уривка твору.</p>
---	--	--

<p>на національний і загальнолюдський контекст [12 МОВ 2.2.2-1 П]</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами в цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови обґрунтовує вибір засобів увиразнення мовлення (зокрема, засобів художньої виразності) з урахуванням комунікативної доцільності, стильових і соціокультурних норм [12 МОВ 3.1.2-1 П]</p> <p>усуває недоліки у власному і чужому тексті, аргументує зроблені виправлення, посиляючись на здобуті знання, відповідні авторитетні наукові джерела, мовні норми, з урахуванням власних мовних уподобань [12 МОВ 3.3.2-1 П]</p> <p>IV. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу імпровізує з різними мовними засобами, зокрема з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, використовує</p>	<p><i>Брехта і М. Куліша.</i> <i>(МТ) Екранізації за мотивами творів (фільм-вистава «KURAZH / Матінка Кураж» (режисер М. Гринишин, Україна, 2009), художній фільм «Галілео Галілей» (режисер Л. Кавані, Італія, Болгарія, 1968) та/або ін.).</i></p>	
---	--	--

<p>первинні тексти (зокрема, художні тексти, медіатексти) для створення вторинних текстів, що мають оцінювальний характер, з метою надання інформації [12 МОВ 4.2.1-1 П]</p>		
<p><i>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях</i> пов'язує отримані висновки з більш широким контекстом (зокрема, історико-культурним) [12 МОВ 1.4.1-2 П]</p> <p><i>II. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема, художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду</i> експериментує з текстом за самостійно визначеною творчою стратегією з урахуванням особливостей аудиторії (змінює стиль, жанр, рід тощо) [12 МОВ 2.7.1-1 П]</p> <p>пояснює вплив на читача (адресата) особливостей змісту та форми (зокрема, засобів художньої виразності) прочитаного тексту (зокрема, художнього тексту, медіатексту, множинного та/або неструктурованого тексту) в їх взаємозв'язку [12 МОВ 2.4.2-2 П]</p>	<p>Узагальнення і систематизація вивченого Узагальнення і систематизація вивченого за навчальний рік.</p>	<p>Екскурсії (реальні та віртуальні) до закладів культури. Проведення літературних ігор (вікторини, квізи та ін.) і творчих конкурсів, зокрема з використанням цифрових технологій. Підготовка шкільних виставок, літературно-музичних композицій, театральних вистав тощо. Захист проєктів. Представлення наукових досліджень. Зустрічі із цікавими людьми зі світу літератури і культури. Проведення дискусійних клубів та інші форми роботи.</p>

<p>III. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами в цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови створює тексти різної жанрово-стильової належності (зокрема, художні тексти, медіатексти) відповідно до індивідуальних і суспільних потреб на засадах академічної доброчесності [12 МОВ 3.1.1-1 П] пояснює іншим особам ознаки небезпечного (зокрема, маніпулятивного) впливу в цифровому середовищі, способи протидії такому впливу та правила дотримання безпечної поведінки в цифровому середовищі [12 МОВ 3.2.3-1 П]</p> <p>IV. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу аналізує власне і чуже мовлення, зокрема для виявлення відповідності комунікативних / стильових ознак / намірів [12 МОВ 4.1.1-1 П]</p>		
--	--	--

12 КЛАС

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності учнів / учениць
<p>Учень/учениця I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях вільно застосовує прийоми активного слухання, аналізує вплив комунікативних перешкод на перебіг і результат спілкування [12 МОВ 1.1.1-1 П] визначає різні аспекти (змістові, формальні, функціональні) повідомлення (зокрема, художнього тексту, медіатексту), враховуючи індивідуальні особливості учасників комунікації, культурно-історичний контекст і засвідчуючи повне розуміння почутого повідомлення, зокрема його деталей [12 МОВ 1.1.3-1 П] пояснює причини виникнення розбіжностей в інтерпретації фактів, явищ, подій, зокрема підтверджуючи це результатами аналізу мовних засобів, що забезпечують формування відповідного підтексту [12 МОВ 1.4.3-1 П]</p> <p>II. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в</p>	<p>ВСТУП Літературні премії світу, внесок лауреатів / лауреаток у культуру.</p> <p><i>Теорія літератури (ТЛ) Діалог культур. Література і культура (ЛК) Провідні українські літературні премії. Елементи компаративістики (ЕК) Порівняння різних літературних премій, їхніх завдань і функцій у суспільстві. Медіатекст (МТ) Виступи (промови, інтерв'ю, лекції тощо) лауреатів / лауреаток літературних премій.</i></p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, виразне, в особах, мелодекламація, коментоване, вибіркоче, повторне, перерване та ін.), добирання і використання вербальних і невербальних засобів для ефективної комунікації, використання засобів художньої виразності у власному мовленні та їх обґрунтування, виступ перед аудиторією, зіставлення літературних творів різних культур, обговорення з іншими особами власних читацьких уподобань і звичок, поєднання інформації з різних текстів, гіпертекстів у цифровому середовищі, формулювання висновків на основі аналізу та інтерпретації кількох текстів, створення власного висловлювання щодо тексту, зіставлення власної думки з думками інших осіб, групова комунікація (очно або онлайн) тощо.</p> <p><u>Дослідницький практикум:</u> дослідження історії однієї з літературних премій України та/або світу; дослідження доробку українських письменників / письменниць, які відзначені зарубіжними преміями (1–2 за вибором).</p> <p><u>Комунікативний практикум:</u> підготувати запитання для інтерв'ю з письменником / письменницею – лауреатом / лауреаткою однієї з літературних премій.</p>

текстах різних видів (зокрема, художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду

виявляє та коментує підтекст, авторську позицію, виражені в тексті (зокрема, художньому тексті, медіатексті), зважаючи на національний і загальнолюдський контекст

[12 МОВ 2.2.2-1 П]

III. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами в цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови

створює тексти різної жанрово-стильової належності (зокрема, художні тексти, медіатексти) відповідно до індивідуальних і суспільних потреб на засадах академічної доброчесності

[12 МОВ 3.1.1-1 П]

IV. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу

аналізує власне і чуже мовлення, зокрема для виявлення відповідності

<p>комунікативних/стильових ознак/намірів [12 МОВ 4.1.1-1 П]</p>		
<p>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях обґрунтовує доречність та ефективність певної форми усного повідомлення відповідно до контексту комунікативної взаємодії, пропонуючи способи і прийоми її покращення [12 МОВ 1.5.1-1 П] пов’язує отримані висновки з більш широким контекстом (зокрема, історико-культурним) [12 МОВ 1.4.1-2 П]</p> <p>II. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема, художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду аргументовано використовує та поєднує різні способи фіксування інформації з одного або кількох текстів (зокрема, художніх текстів, медіатекстів), дотримуючись достовірності і засад академічної доброчесності, відповідно до самостійно визначеної мети [12 МОВ 2.6.1-1 П]</p>	<p>ВІДЛУННЯ ДАЛЕКИХ ВІКІВ Доба Просвітництва в Західній Європі. Просвітницькі ідеї в Україні. Йоганн-Вольфганг Ґете (1749–1832). «Фауст» (I частина), останній монолог Фауста (II частина). Історія створення трагедії «Фауст». Особливості композиції. Проблематика. Біблійні мотиви у творі. Образ Фауста: пошуки сенсу буття й призначення людини. Фауст – Мефістофель. Фауст – Маргарита. Жанрова своєрідність твору.</p> <p>Літературний міст у сьогодення (1–2 твори за вибором). Коллін Гувер «Шкодуючи за тобою» та/або ін.</p> <p><i>(ТЛ) Поглиблення понять «вічний образ», «поема», «алегорія», «символ». Авторська позиція.</i> <i>(ЛК) Утілення біографії і художніх образів Й.-В. Ґете в різних видах українського та світового мистецтва.</i> <i>(ЕК) Порівняння образів персонажів. Порівняння тексту і медіатексту за мотивами твору.</i> <i>(МТ) Екранізації і театральні вистави за твором Й.-В. Ґете (художній фільм «Ґете» (режисер Ф. Штельцль, Німеччина, 2010) та/або ін.).</i></p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, виразне, в особах, мелодекламація, коментоване, вибіркоче та ін.), обговорення художнього тексту/медіатексту, виявлення деталей художнього тексту/медіатексту та їх власна інтерпретація, доречне використання цитат із художніх текстів/медіатекстів для увиразнення власних поглядів, ідей, переконань, аргументація власної думки щодо ролі й місця художнього тексту / медіатексту в культурно-історичному контексті, інтерпретація образів, подій і ситуацій у художньому тексті / медіатексті, представлення (із візуалізацією) текстової інформації з одного або кількох джерел, створення власного художнього тексту / медіатексту (фанфік, або буктрейлер, або ін.) та презентація його, визначення закономірностей функціонування окремих теоретико-літературних та/або мовних одиниць у літературних творах тощо. <u>Дослідницький практикум:</u> дослідження бінарних образів персонажів, засобів їх створення. <u>Комунікативний практикум:</u> представлення групового проекту щодо втілення вічних образів (Фауст – Мефістофель) в українському та світовому мистецтві.</p>

III. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами в цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови
обґрунтовує вибір засобів вираження мовлення (зокрема, засобів художньої виразності) з урахуванням комунікативної доцільності, стильових і соціокультурних норм

[12 МОВ 3.1.2-1 П]

представляє створені тексти (зокрема, художні тексти, медіатексти) в різний спосіб, за потреби аргументуючи власну позицію та виявляючи творчу індивідуальність

[12 МОВ 3.1.1-2 П]

IV. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу

імпровізує з різними мовними засобами, зокрема з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, використовує первинні тексти (зокрема, художні тексти, медіатексти) для створення вторинних текстів, що мають оцінювальний характер, з метою надання інформації

[12 МОВ 4.2.1-1 П]		
<p><i>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях</i> визначає різні аспекти (змістові, формальні, функціональні) повідомлення (зокрема, художнього тексту, медіатексту), враховуючи індивідуальні особливості учасників комунікації, культурно-історичний контекст і засвідчуючи повне розуміння почутого повідомлення, зокрема його деталей</p> <p>[12 МОВ 1.1.3-1 П] дотримується інформаційної гігієни, виявляє та розрізняє в усному повідомленні різні види маніпуляції, неправдиву інформацію і пропаганду</p> <p>[12 МОВ 1.4.2-1 П]</p> <p><i>II. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема, художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду</i> визначає зв'язок між елементами змісту, структури та мовним оформленням текстів (зокрема, художніх текстів, медіатекстів) різних стилів, родів, жанрів, напрямів, течій, епох, національних культур за самостійно визначеними критеріями,</p>	<p>ПОВІСТЬ І РОМАН ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХХ ст. Антиутопія як жанр в українській та світовій літературі: соціальний контекст і провідні ознаки.</p> <p>Альбер Камю (1913–1960). «Чума» (2–3 уривки). Віхи життя й особливості світогляду А. Камю. Роман «Чума»: проблематика, сюжет і композиція, притчевість твору, алегоризм образів і ситуацій. Символіка.</p> <p>Джордж Оруелл (Ерік-Артур Блер, 1903–1950). «Ферма тварин» (2–3 уривки) або «1984» (2–3 уривки). «Ферма тварин». Зв'язок творчості Дж. Оруелла із соціально-історичною ситуацією доби. Викриття сутності тоталітарної системи та її ієрархії в казці-антиутопії. Алегоричні образи. Мовні особливості твору. «1984». Ідея боротьби проти страху й рабської покірності в романі-антиутопії. Художній конфлікт твору. Система образів персонажів та засоби їх створення. Поетика антиутопії (фантастика, мова, символи та ін.).</p> <p>Літературний міст у сьогодення (1–2 твори за вибором). Томас Кінілі «Список Шиндлера»; Кейся Макквістон «Остання</p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, виразне, в особах, мелодекламація, коментоване, перерване, вибіркоче, прогнозоване або ін.), обґрунтування зв'язку тексту із власним та суспільно-історичним досвідом, розпізнавання фактів і суджень про них, аналіз авторських інтерпретацій, коментування підтексту в тексті, виявлення і передбачення емоційних реакцій літературних персонажів у ситуаціях спілкування, коментування вчинків та висловлювань літературних персонажів, аргументоване висловлювання щодо актуальності й достовірності інформації, характеристика структури художнього тексту (зокрема, мовних засобів), дискусія (очно або онлайн), коментування різних поглядів, обстоювання власної позиції, продукування власних мистецьких ідей або використання і доопрацювання ідей інших осіб на засадах академічної доброчесності тощо.</p> <p><u>Дослідницький практикум:</u> дослідження соціально-історичного контексту текстів / медіатекстів, наслідків тоталітаризму для суспільства і культури.</p> <p><u>Комунікативний практикум:</u> рольова гра - підготовка і виступ з «репортажем з місця подій» на підставі прочитаного твору або про письменника / письменницю.</p>

<p>аргументує обрані критерії [12 МОВ 2.2.3-1 П] самостійно визначає критерії оцінювання прочитаного тексту (зокрема, художнього тексту, медіатексту) і можливості використання інформації з одного чи кількох джерел для досягнення особистісно і суспільно значущих цілей [12 МОВ 2.4.1-1 П]</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами в цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови створює тексти різної жанрово-стильової належності (зокрема, художні тексти, медіатексти) відповідно до індивідуальних і суспільних потреб на засадах академічної доброчесності [12 МОВ 3.1.1-1 П] представляє створені тексти (зокрема, художні тексти, медіатексти) в різний спосіб, за потреби аргументуючи власну позицію та виявляючи творчу індивідуальність [12 МОВ 3.1.1-2 П]</p> <p>IV. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної</p>	<p>зупинка» та/або ін.</p> <p><i>(ТЛ) Екзистенціалізм, антиутопія. Поглиблення понять «модернізм», «соціальна фантастика», «притча», «гротеск».</i> <i>(ЛК) Музеї та пам'ятники, присвячені трагічним подіям першої половини ХХ ст. в Україні та світі. Специфіка й наслідки тоталітарних систем ХХ–ХХІ ст.</i> <i>(ЕК) Зіставлення реальних історичних фактів / подій та їх художнього втілення у творах.</i> <i>(МТ) Екранізації за мотивами творів (художній фільм «Чума» (режисер Л. Пуенсо, Франція, Велика Британія, Аргентина, 1992), художній фільм «1984» (режисер М. Редфорд, Велика Британія, 1984), художній фільм «Ферма тварин» (режисер Дж. Стефенсон, США, Велика Британія, 1999), анімаційний фільм «Колгосп тварин» (режисер Е. Серкіс, США, Велика Британія, Канада, 2025) та/або ін.).</i></p>	
--	--	--

<p>мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу аргументує застосування обраної комунікативної стратегії та її зміну відповідно до ситуації спілкування [12 МОВ 4.2.2-1 П]</p>		
<p>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях досліджує роль вербальних та невербальних засобів у розпізнаванні емоційних реакцій співрозмовника та емоційній саморегуляції в різних ситуаціях спілкування [12 МОВ 1.7.1-1 П] оцінює переваги та ризики використання і поєднання різних вербальних засобів, зокрема засобів художньої виразності, та невербальних засобів у різних комунікативних ситуаціях [12 МОВ 1.6.1-2 П]</p> <p>II. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема, художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду експериментує з текстом за самостійно визначеною творчою стратегією з урахуванням особливостей аудиторії</p>	<p>ЛІРИКА ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХХ ст. Провідні тенденції розвитку лірики другої половини ХХ ст.: філософські питання, зміни в образі ліричного героя / героїні, естетичні пошуки.</p> <p>Пауль Целан (1920–1970). «Фуга смерті». Віхи життя й творчості Пауля Целана. «Фуга смерті» – один із найвідоміших творів про Голокост. Інтерпретація біблійних образів і мотивів у творі «Фуга смерті». Тропи.</p> <p>Боб Ділан (нар. 1941). «Лиш вітер тобі відповідь...». Поетична і пісенна творчість митця як відображення духу епохи. Значення доробку Б. Ділана для культури США. Антивоєнний пафос вірша «Лиш вітер тобі відповідь...».</p> <p>Літературний міст у сьогодення (1–2 твори за вибором). Наталія де Барбаро «У пошуках чуйності. Жіночий шлях до себе» та/або ін.</p> <p><i>(ТЛ) Поглиблення понять «вірш»,</i></p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, виразне, в особах, мелодекламація, коментоване, вибіркоче, повторне та ін.), обґрунтування власної позиції щодо тексту, характеристика художніх деталей тексту, коментування вираження емоційного стану в тексті, коментування актуальності порушених у тексті проблем із врахуванням власного досвіду і контексту, встановлення взаємозв'язку між темою, мікротемою та основною думкою тексту, формулювання висновків на підставі аналізу та інтерпретації кількох текстів, створення власного висловлення щодо прочитаного художнього тексту (твір, відгук або ін.), аналіз і вдосконалення змісту написаного, взаємодія з іншими особами з метою створення власного тексту або медіатексту (буктрейлер, відеоролик або ін.) тощо.</p> <p><u>Дослідницький практикум:</u> дослідження (в групі) історичного контексту доби на підставі наукових джерел і документальних свідчень. <u>Комунікативний практикум:</u> есе (письмово) на підставі прочитаних творів.</p>

<p>(змінює стиль, жанр, рід тощо) [12 МОВ 2.7.1-1 П]</p> <p>пояснює вплив на читача (адресата) особливостей змісту та форми (зокрема, засобів художньої виразності) прочитаного тексту (зокрема, художнього тексту, медіатексту, множинного та/або неструктурованого тексту) у їх взаємозв'язку [12 МОВ 2.4.2-2 П]</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами в цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови організовує онлайн-взаємодію та керує процесом онлайн-взаємодії (зокрема, онлайн-дискусії), зважаючи на міжкультурне різноманіття і використовуючи різні стратегії для налагодження ефективної комунікації її учасників відповідно до ситуації [12 МОВ 3.2.2-1 П]</p> <p>IV. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу</p>	<p>«метафора», «епітет», «порівняння», «символ».</p> <p>(ЛК) <i>Проблеми війни і миру в українській поезії. Антивоєнний пафос сучасного українського і світового мистецтва.</i></p> <p>(ЕК) <i>Порівняння оригіналів і перекладів.</i></p> <p>(МТ) <i>Ліричні твори письменників / письменниць у медіапросторі (соцмережі, авторське читання, виступи музичних гуртів тощо).</i></p>	
---	--	--

<p>визначає та аналізує функції мовних засобів у текстах різної жанрово-стильової належності для використання у власному мовленні [12 МОВ 4.1.1-3 П]</p> <p>досліджує власне і чуже мовлення (зокрема, художній текст, медіатекст), зважаючи на особливості розвитку мови, для мовленнєвого самовдосконалення [12 МОВ 4.1.2-1 П]</p>		
<p><i>І. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях</i></p> <p>аргументовано використовує та поєднує різні способи фіксування усного повідомлення (зокрема, художнього тексту, медіатексту), дотримуючись достовірності та засад академічної доброчесності, відповідно до самостійно визначеної мети [12 МОВ 1.2.2-1 П]</p> <p>визначає стратегії пошуку інформації з урахуванням особливостей повідомлення (стилю, жанру, структури тощо) [12 МОВ 1.3.1-1 П]</p> <p>виявляє особливості змісту та форми почутого повідомлення (зокрема, художнього тексту, медіатексту, множинного тексту), важливі для підтримання ефективної комунікації [12 МОВ 1.4.1-1 П]</p>	<p>ПРОЗА ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХХ ст. Розвиток філософсько-психологічної прози в другій половині ХХ ст.</p> <p>Ернест-Міллер Гемінгвей (1899–1961). «Старий і море». Доробок письменника, «кодекс честі» героїв Е.-М. Гемінгвея. Реалістичний, міфологічний і філософський плани повісті «Старий і море». Символіка. Образ Сантьяго. Сенс фіналу і назви повісті. Особливості оповіді, «принцип айсберга» та ін. Ознаки притчі у творі.</p> <p>Габріель Гарсія Маркес (1927–2014). «Стариган із крилами». Специфіка «магічного реалізму» Г. Гарсія Маркеса. Синтез реального і фантастичного в оповіданні Г. Гарсія Маркеса «Стариган із крилами». Відображення моральної деградації людства. Філософсько-етичний сенс зустрічі янгола з людьми. Символіка. Ідея прагнення до внутрішнього</p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, виразне, в особах, мелодекламація, коментоване, вибіркоче, повторне, перерване або ін.), формулювання уточнювальних запитань, переказ тексту (докладно, стисло, вибіркоче, творчо), створення складного плану або тез тексту, характеристика літературних персонажів, знаходження і використання інформації з одного або кількох джерел, комунікація з іншими особами, обстоювання або зміна комунікативної позиції в процесі спілкування, співвіднесення змісту тексту з контекстом, розмежування в тексті фактичної інформації, суджень, підтексту, коментування власних почуттів під час сприймання тексту, обґрунтування мистецької цінності тексту, обстоювання власної позиції щодо порушених у тексті проблем, створення повідомлень / медіатекстів у цифровому середовищі, визначення переваг і недоліків власних текстів, імпровізація з художнім текстом (стилізація, пародія або ін.) тощо.</p>

<p>II. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема, художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду</p> <p>використовує, зокрема адаптує, подану в тексті або кількох текстах інформацію в умовах іншого контексту [12 МОВ 2.2.4-1 П]</p> <p>коментує естетичну та мистецьку цінність прочитаного тексту (зокрема, художнього тексту, медіатексту) в культурно-історичному контексті, наводить аргументи для підтвердження наданих коментарів, зокрема посилаючись на авторитетні наукові джерела [12 МОВ 2.3.1-1 П]</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами в цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови</p> <p>пояснює іншим особам ознаки небезпечного (зокрема, маніпулятивного) впливу в цифровому середовищі, способи протидії такому впливу та правила дотримання безпечної поведінки в цифровому середовищі</p>	<p>вдосконалення, морального відродження, повернення до вічних цінностей.</p> <p>Ясунарі Кавабата (1899–1972). «Тисяча журавлів». Відображення самотності японської культури в повісті «Тисяча журавлів». Провідні ідеї (утвердження ідеї єдності людини з природою, гармонії зі світом, повернення до національних традицій та ін.). Еволюція головного героя (Кікудзі). Образи жінок. Символіка. Японські уявлення про красу та їх відображення у творі.</p> <p>Літературний міст у сьогодення (1–2 твори за вибором). Джон-Майкл Грін «Провина зірок»; Елой Морено «Незримий» та/або ін.</p> <p>(ТЛ) <i>Магічний реалізм, психологізм. Поглиблення понять «повість», «новела», «підтекст», «символ».</i></p> <p>(ЛК) <i>Національне і загальнолюдське у творах художньої літератури. Національно-культурна ідентичність та її відображення в різних видах українського та світового мистецтва.</i></p> <p>(ЕК) <i>Порівняння образів-символів різних національних культур.</i></p> <p>(МТ) <i>Екранізації за мотивами творів (художній фільм «Старий і море» (режисер Дж. Стерджес, США, 1958), художній фільм</i></p>	<p><u>Дослідницький практикум:</u> збирання наукових джерел до теми / проблеми, підготовка реферату.</p> <p><u>Комунікативний практикум:</u> спостереження за письмовим мовленням у соцмережах, виявлення помилок, редагування тексту.</p>
--	---	--

<p>[12 MOB 3.2.3-1 П] визначає вплив виявлених помилок на функціональність тексту (зокрема, художнього тексту, медіатексту, множинного та/або неструктурованого тексту) [12 MOB 3.3.1-1 П]</p> <p>IV. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу визначає та аналізує мовні засоби індивідуального стилю автора [12 MOB 4.1.1-2 П]</p>	<p><i>«Старий і море» (режисер Д. Тейлор, Велика Британія, 1990), художній фільм «Дуже стара людина з великими крилами» (режисер Ф. Біррі, Італія, Іспанія, Куба, 1990), художній фільм «Танцівниця з Ідзу» (режисер К. Нісікава, Японія, 1974) та/або ін.).</i></p>	
<p>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях обґрунтовує, враховуючи різні погляди, ідеї та переконання, власну позицію щодо широкого кола особистісно та суспільно актуальних проблем, зокрема порушених у художньому тексті, медіатексті [12 MOB 1.6.1-1 П] обґрунтовує сильні та слабкі сторони позицій учасників усної комунікації з увагою до особливостей змісту і форми повідомлення, пропонує доцільні способи покращення комунікативної взаємодії [12 MOB 1.5.2-1 П]</p>	<p>ДРАМА ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХХ – ПОЧАТКУ ХХІ ст.</p> <p>«Драма абсурду», її провідні ознаки та представники.</p> <p>Ежен Йонеско (1909–1998). «Носороги». Зображення духовної та інтелектуальної спустошеності сучасного суспільства – провідна тема творчості румунського та французького драматурга. Символічний сенс сюжету п'єси «Носороги». Сатирично-гротескне змалювання суспільства. Тема втрати індивідуальності під тиском масової свідомості. Сутність опору Беранже. Сенс центральної метафори у творі.</p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, виразне, в особах, коментоване, перерване, вибіркоче та ін.), виявлення прихованої інформації в тексті, виявлення особливостей комунікації літературних персонажів, презентація власних поглядів, ідей, переконань із аргументацією та прикладами, комунікація із визнанням права на існування іншої думки, розпізнавання в художньому тексті зображувально-виражальних засобів та ознак авторського стилю, проєкція емоційно-чуттєвого досвіду літературних персонажів на власну поведінку і цінності, створення власного або колективного медіапродукту, творче експериментування із художнім текстом, створення власних текстів (зокрема, художніх</p>

<p>II. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема, художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду</p> <p>обґрунтовує роль і місце тексту (зокрема, художнього тексту, медіатексту) в культурно-історичному процесі, зважаючи на самостійно проведений аналіз різних поглядів, інтерпретацій, оцінок тексту в різних джерелах [12 МОВ 2.4.3-1 П]</p> <p>визначає естетичний і прагматичний потенціал прочитаного тексту (зокрема, художнього тексту, медіатексту, множинного та/або неструктурованого тексту), зважаючи на особливості його змісту та форми у їх взаємозв'язку [12 МОВ 2.4.2-1 П]</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами в цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови</p> <p>усуває недоліки у власному і чужому тексті, аргументує зроблені виправлення, посиляючись на здобуті знання, відповідні</p>	<p>Літературний міст у сьогодення (1–2 твори за вибором). Анджела Нанетті «Містраль»; Ліса Б'єрбу, Сара Ульссон, Юганна Ліндбек «Страшні дівчата»; Сара Дессен «Правда про назавжди»; Анна Гавальда «Просто разом» та/або ін.</p> <p><i>(ТЛ) «Театр абсурду». Поглиблення понять «образ», «символ», «підтекст».</i></p> <p><i>(ЛК) Розвиток українського кіно і театру в другій половині ХХ – на початку ХХІ ст.</i></p> <p><i>(ЕК) Зіставлення персонажів, символів, метафор.</i></p> <p><i>(МТ) Екранізації за мотивами творів (художній фільм «Носоріг» (режисер Т. О'Хорган, США, 1977) та/або ін.).</i></p>	<p>текстів, медіатекстів), аналіз мовних явищ в усному мовленні літературних персонажів тощо.</p> <p><i>Дослідницький практикум:</i> зіставлення «драми абсурду» з явищами драматургії попередніх епох, виявлення специфічних особливостей.</p> <p><i>Комунікативний практикум:</i> створення (письмово) власного драматичного тексту на актуальну тему.</p>
--	---	--

<p>авторитетні наукові джерела, мовні норми, з урахуванням власних мовних уподобань [12 МОВ 3.3.2-1 П]</p> <p><i>IV. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу</i> аналізує тексти різної жанрово-стильової належності, зокрема з урахуванням історичного та прагматичного аспектів [12 МОВ 4.1.2-2 П]</p>		
<p><i>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях</i> визначає стратегії пошуку інформації з урахуванням особливостей повідомлення (стилю, жанру, структури тощо) [12 МОВ 1.3.1-1 П]</p> <p>виявляє особливості змісту та форми почутого повідомлення (зокрема, художнього тексту, медіатексту, множинного тексту), важливі для підтримання ефективної комунікації [12 МОВ 1.4.1-1 П]</p> <p><i>II. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема, художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного</i></p>	<p>Узагальнення та систематизація вивченого</p> <p>Узагальнення та систематизація вивченого за навчальний рік.</p>	<p>Екскурсії (реальні та віртуальні) до закладів культури.</p> <p>Проведення літературних ігор (вікторини, квізи та ін.) і творчих конкурсів, зокрема з використанням цифрових технологій.</p> <p>Підготовка шкільних виставок, літературно-музичних композицій, театральних вистав тощо.</p> <p>Захист проєктів.</p> <p>Представлення наукових досліджень.</p> <p>Зустрічі із цікавими людьми зі світу літератури і культури.</p> <p>Проведення дискусійних клубів та інші форми роботи.</p>

досвіду

визначає зв'язок між елементами змісту, структури та мовним оформленням текстів (зокрема, художніх текстів, медіатекстів) різних стилів, родів, жанрів, напрямів, течій, епох, національних культур за самостійно визначеними критеріями, аргументує обрані критерії
[12 МОВ 2.2.3-1 П]

III. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами в цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови
створює тексти різної жанрово-стильової належності (зокрема, художні тексти, медіатексти) відповідно до індивідуальних і суспільних потреб на засадах академічної доброчесності
[12 МОВ 3.1.1-1 П]

IV. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу
аргументує застосування обраної комунікативної стратегії та її зміну відповідно до ситуації спілкування
[12 МОВ 4.2.2-1 П]
аналізує власне і чуже мовлення, зокрема

для виявлення відповідності комунікативних / стильових ознак / намірів [12 МОВ 4.1.1-1 П]		
---	--	--

Прикінцева частина

Методичні підходи до реалізації МНП-ЗЛ-ПОГЛ:

компетентнісний (формування ключових компетентностей учнів / учениць засобами зарубіжної літератури, особлива увага при цьому приділяється розвитку їх критичного мислення, творчих здібностей, творчого самовираження; розвиток умінь і навичок філологічного аналізу та інтерпретації художнього тексту та/або медіатексту, порівняння явищ різних національних літератур / культур, висловлення та обговорення думок / поглядів / позицій (усно, письмово, зокрема в цифровому середовищі); дослідження мовних і літературних явищ, текстів / медіатекстів різних видів);

діяльнісний (мотивація активної читацької діяльності учнів / учениць, їх прилучення до читання художньої літератури (класичної і сучасної), розширення кола читання, формування умінь і навичок роботи з книжками та іншими джерелами інформації, бібліотечними ресурсами (зокрема, цифровими); створення ефективного середовища для діалогу щодо художніх текстів та/або медіатекстів, їх творчої реінтерпретації в різний спосіб (есе, буктрейлер, лепбук, пост або виступ у соцмережі, малюнок, комікс та ін.);

особистісно орієнтований (забезпечення свободи мислення і висловлення учнів / учениць, їх права на власну думку і самовираження; врахування відкритості й множинності інтерпретацій художніх текстів та/або медіатекстів, їх «життя» в часі; визнання читацьких інтересів молоді; створення умов для реалізації індивідуальної освітньої траєкторії для учнів / учениць).

Методи й технології навчання:

інтерактивні (дискусії, робота в парах / групах, рольові ігри тощо);

проблемно-пошукові (проблемне питання / проблемна ситуація, пошук аргументів / контраргументів, робота з різними джерелами інформації (складання тез, плану, виокремлення основної думки та ін.) тощо);

візуалізації (створення опорних схем, «хмар слів», малюнків, коміксів та ін. за художніми текстами та/або медіатекстами);

інформаційно-комунікаційні (використання різних джерел (зокрема, цифрових) для здобуття інформації; порівняння різних видів інформації; дотримання правил безпеки в інформаційному просторі; дослідження, комунікація і самовираження в цифровому просторі із дотриманням академічної доброчесності та етичних норм та ін.);

критичного мислення (виявлення маніпуляцій свідомістю (зокрема, у цифровому просторі); аналіз і оцінка різних видів інформації, формулювання обґрунтованих висновків; використання авторитетних думок науковців / науковиць та митців / мисткинь; розрізнення художніх і нехудожніх явищ та ін.);

творчого читання (розвиток творчого сприйняття, уяви, самостійного мислення учнів / учениць, уміння насолоджуватися художнім текстом, виявляти його естетичну вартість та ін.);

дослідницько-проєктні (здійснення учнями / ученицями досліджень мовних і літературних явищ; розроблення власних наукових проєктів (індивідуальних або в парі / групі), їх презентація і захист та ін.).

Інструментарій для оцінювання. Для діагностування результатів навчання учнів / учениць використовують різні види оцінювання: **формувальне** (поступ навчання учнів / учениць, зворотний зв'язок, відстеження і корекція освітньої траєкторії, мотиваційне середовище та ін.), **поточне** (усні відповіді, письмові роботи, тестування, опрацювання джерел, підготовка проєктів і досліджень, робота в цифровому просторі та ін.) і **підсумкове** (підсумкова робота за групами результатів або комплексна підсумкова робота, захист наукового проєкту, виступ із презентацією власного дослідження та ін.). Учитель / учителька спонукають учнів / учениць до самооцінювання та взаємооцінювання, використовують різні інструменти для мотивації їх розвитку (мотиваційні картки, читацькі трекери, інтерактивні аркуші, індивідуально-дослідні завдання та ін.), обговорюють з учнями / ученицями їхні успіхи та перспективи подальшого вдосконалення філологічних умінь і навичок.

ДОДАТКИ

Додаток 1

Ресурси:

- Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/> (дата звернення: 1.06.25).
- Український інститут розвитку освіти. URL: <https://uied.org.ua/> (дата звернення: 1.06.25).
- Інститут модернізації змісту освіти. URL: <https://imzo.gov.ua/> (дата звернення: 1.06.25).
- Нова українська школа: вебресурс НУШ. URL: <https://nus.org.ua/> (дата звернення: 1.06.25).
- Всеосвіта: національна освітня платформа. URL: <https://vseosvita.ua/> (дата звернення: 1.06.25).
- Всеукраїнська школа онлайн. URL: <https://lms.e-school.net.ua/> (дата звернення: 1.06.25).
- Бібліотека української літератури. URL: <https://www.ukrlib.com.ua/> (дата звернення: 1.06.25).
- Бібліотека світової літератури. URL: <https://www.ukrlib.com.ua/world/> (дата звернення: 1.06.25).
- Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/> (дата звернення: 1.06.25).
- Освіта. UA. URL: <https://osvita.ua/> (дата звернення: 1.06.25).
- Всесвіт: український журнал іноземної літератури. URL: <https://www.vsesvit-journal.com/> (дата звернення: 1.06.25).
- Літературна освіта: теорія, методика, практика. Всеукраїнський науково-методичний журнал. URL: <https://academia-pc.com.ua/litosvita> (дата звернення: 1.06.25).

Компетентнісний потенціал предмета

Ключові компетентності	Уміння та ставлення
Вільне володіння державною мовою	<p>уміння:</p> <p>сприймати (зокрема, читати інформаційні та художні тексти класичної та сучасної літератури (української і зарубіжних), розуміти, перетворювати, аналізувати, інтерпретувати і оцінювати інформацію;</p> <p>висловлювати думки, почуття, погляди в усній і письмовій формі;</p> <p>використовувати вербальні та невербальні засоби в різноманітних міжособистісних, соціальних і культурних контекстах;</p> <p>дотримуватися культури мовлення і норм мовленнєвого етикету, урахувати культурні та особистісні відмінності співрозмовників, переваги та/або обмеження окремих груп чи осіб;</p> <p>адаптуватися до змінюваних умов спілкування, вирішувати нестандартні завдання з використанням потенціалу української мови і відповідних комунікативних стратегій</p> <p>ставлення:</p> <p>цінування української мови як чинника української національної та громадянської ідентичності;</p> <p>прагнення використовувати українську мову в усіх сферах життя, зокрема в професійній діяльності;</p> <p>виявлення мовної стійкості у використанні української мови;</p> <p>прагнення до ненасильницької комунікації;</p> <p>потреба в читанні творів художньої літератури українською мовою</p>
Здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами	<p>Здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) мовою</p> <p>уміння:</p> <p>сприймати (зокрема, читати рідною мовою), розуміти, перетворювати, аналізувати та інтерпретувати, оцінювати</p>

Ключові компетентності	Уміння та ставлення
	<p>інформацію;</p> <p>висловлювати думки, почуття, погляди в усній і письмовій формі рідною мовою;</p> <p>адаптуватися до умов спілкування в багатомовному середовищі з використанням потенціалу рідної мови і відповідних комунікативних стратегій, урахувати культурні та особистісні відмінності співрозмовників, переваги та/або обмеження окремих груп чи осіб</p> <p>ставлення:</p> <p>цінування рідної мови як чинника національної та громадянської ідентичності;</p> <p>готовність спілкуватися рідною мовою;</p> <p>потреба в читанні творів художньої літератури рідною мовою</p> <p style="text-align: center;">Здатність спілкуватися іноземними мовами</p> <p>уміння:</p> <p>використовувати власний мовленнєвий досвід для вивчення іноземних мов;</p> <p>пояснювати роль / значення мовних явищ і системи понять, за допомогою яких формується картина світу носіїв іноземної мови;</p> <p>використовувати за потреби різноманітні стратегії для задоволення власних іншомовних комунікативних намірів;</p> <p>використовувати іноземні мови для розширення читацького досвіду, читацьких інтересів, дослідницької діяльності, підготовки проєктів тощо</p> <p>ставлення:</p> <p>готовність до міжкультурного діалогу;</p> <p>розуміння важливості оволодіння іноземними мовами для міжкультурного діалогу, особистісного розвитку та професійної самореалізації;</p> <p>відкритість до вивчення іноземних мов;</p> <p>готовність спілкуватися іноземними мовами;</p> <p>дотримання культури спілкування, прийнятої в сучасному</p>

Ключові компетентності	Уміння та ставлення
Математична компетентність	<p>суспільстві, повага до культурних та особистісних відмінностей співрозмовників, усвідомлення та урахування переваг та/або обмежень окремих груп чи осіб, виявлення розуміння і співпереживання;</p> <p>толерантність до представників іншого народу, носіїв іншої мови, культури, звичаїв і способу життя;</p> <p>розуміння потреби популяризації України у світі засобами іноземних мов</p> <p>уміння:</p> <p>установлювати причиново-наслідкові зв'язки, виокремлювати головну та другорядну інформацію;</p> <p>формулювати визначення, логічно обґрунтовувати висловлену думку;</p> <p>перетворювати інформацію з однієї форми на іншу (текст, графік, таблиця, схема) для вирішення комунікативних завдань</p> <p>ставлення:</p> <p>готовність до пошуку різноманітних способів розв'язання комунікативних проблем;</p> <p>прагнення висловлюватися логічно, точно і послідовно</p>
Компетентності в галузі природничих наук, техніки та технологій	<p>уміння:</p> <p>висловлювати гіпотези, описувати процеси власної діяльності з використанням мовних і мовленнєвих засобів, зокрема іноземної мови;</p> <p>формулювати тезу і добирати аргументи для її підтвердження</p> <p>ставлення — прагнення поглиблювати уявлення про цілісну наукову картину світу для суспільно-технологічного розвитку</p>
Інноваційність	<p>уміння:</p> <p>презентувати власні ідеї, бачення, інноваційні погляди зрозуміло, грамотно, креативно, використовуючи доцільні засоби вираження мовлення;</p> <p>мобілізувати ресурси (зокрема, нематеріальні і цифрові)</p>

Ключові компетентності	Уміння та ставлення
Екологічна компетентність	<p>через комунікацію для провадження інноваційної діяльності, зокрема в професійній сфері;</p> <p>ефективно використовувати різні комунікативні стратегії для розв'язання життєво важливих проблем, зокрема в ситуаціях неоднозначності та непевності</p> <p>ставлення — відкритість до інновацій, готовність продукувати нові ідеї, спонукати до цього інших осіб</p> <p>уміння:</p> <p>використовувати потенціал текстів (зокрема, художніх текстів, медіатекстів) щодо висвітлення діяльності людини як частини природи;</p> <p>використовувати комунікативні стратегії для реалізації екологічних проектів, формування екологічної культури та забезпечення сталого розвитку суспільства</p> <p>ставлення — інтерес до здобутків українських і зарубіжних авторів, які зробили вагомий внесок у формування і поширення ідей сталого розвитку суспільства</p>
Інформаційно-комунікаційна компетентність	<p>уміння:</p> <p>використовувати різні види сприймання текстів (зокрема, художніх текстів, медіатекстів) для пошуку, обробки, аналізу і добору інформації;</p> <p>діяти за алгоритмом у процесі складення плану виконання комунікативних завдань;</p> <p>комунікувати грамотно і безпечно в інформаційному просторі;</p> <p>розрізняти емоції інших осіб у контексті комунікації;</p> <p>розпізнавати маніпулятивні технології та протистояти їм;</p> <p>використовувати сучасні цифрові технології для розширення читацького досвіду та кола читацьких інтересів</p> <p>ставлення:</p> <p>задоволення пізнавального інтересу в інформаційному середовищі;</p> <p>прагнення етично взаємодіяти у віртуальному просторі;</p>

Ключові компетентності	Уміння та ставлення
	<p>готовність дотримуватися засад академічної доброчесності;</p> <p>прагнення особистісного розвитку як компетентного мовця і читача за допомогою цифрових технологій;</p> <p>прагнення збагачувати власний читацький і мовленнєвий досвід</p>
Навчання впродовж життя	<p>уміння:</p> <p>визначати власні комунікативні потреби, цілі і способи їх досягнення;</p> <p>використовувати ефективні прийоми вивчення державної / рідної / іноземної мови з урахуванням власного стилю навчання;</p> <p>постійно збагачувати власний словниковий запас через використання словників і довідкових ресурсів, зокрема цифрових;</p> <p>проводити самооцінку результатів діяльності, рефлексію;</p> <p>користуватися різними видами бібліотек та орієнтуватися в бібліотечних ресурсах</p> <p>ставлення:</p> <p>прагнення вдосконалювати власне мовлення впродовж життя, розвивати мовну інтуїцію;</p> <p>руйнування власних мовних і комунікативних бар'єрів, усвідомлення і подолання стереотипів;</p> <p>розуміння ролі читання текстів (зокрема, художніх текстів, медіатекстів) українських і зарубіжних авторів для гармонійного розвитку та самовдосконалення;</p> <p>прагнення збагачувати читацький і мовленнєвий досвід, набувати умінь і навичок професійного дослідження текстів / медіатекстів</p>
Громадянські та соціальні компетентності	<p>Громадянські компетентності</p> <p>уміння:</p> <p>аргументовано і грамотно висловлювати власну громадянську позицію, керуючись принципами об'єктивності</p>

Ключові компетентності	Уміння та ставлення
	<p>та справедливості, виявляючи громадянську стійкість та українську національну та громадянську ідентичність;</p> <p>використовувати комунікативні навички та багатомовність для ведення міжкультурного діалогу;</p> <p>уникати дискримінування інших осіб у своїх висловлюваннях і діях;</p> <p>критично оцінювати інформацію з різних джерел, формувати та обстоювати особистісні ціннісні орієнтири, спираючись на суспільно-державні (національні) цінності України, українські історико-культурні надбання і традиції в європейському ціннісному контексті;</p> <p>застосовувати здобуті в мовно-літературній освітній галузі знання і набуті вміння для формування власної готовності до захисту незалежності і територіальної цілісності України, конституційних засад державного ладу, національних інтересів та суспільно-державних (національних) цінностей України</p> <p>ставлення:</p> <p>сприйняття громадянських цінностей, актуалізованих у текстах (зокрема, художніх текстах, медіатекстах) українських і зарубіжних авторів;</p> <p>шанування української культури, бажання пізнавати культури інших народів і критично осмислювати їх надбання;</p> <p>збереження суспільно-державних (національних) цінностей України, повага до права кожного народу на свою культуру, шанобливе ставлення до інших культур, якщо їх надбання не завдає шкоди українським національним цінностям та інтересам;</p> <p>відкритість до культурного різноманіття за допомогою вивчення мов і літератур та здійснення міжкультурної комунікації;</p> <p>повага до права і законодавства щодо забезпечення функціонування української мови як державотворчого чинника української нації;</p> <p>утвердження права на власну думку</p>

Ключові компетентності	Уміння та ставлення
------------------------	---------------------

Соціальні компетентності

уміння:

використовувати ефективні комунікативні стратегії для співпраці в групі;

дотримуватися засад ненасильницької комунікації;

враховувати вплив слова на психічне здоров'я людини, відповідально використовувати мовні виражальні засоби;

враховувати особистісні та культурні відмінності співрозмовників, переваги та/або обмеження окремих груп чи осіб;

застосовувати комунікативні стратегії для протистояння деструктивним і маніпулятивним впливам, що є загрозою для здоров'я;

конструктивно спілкуватися в різних соціальних середовищах із дотриманням принципів свободи особистості;

виявляти в текстах (зокрема, художніх текстах, медіатекстах) українських і зарубіжних авторів соціально важливий зміст

ставлення:

готовність до налагодження контактів з іншими особами з використанням різноманітних мовних засобів;

усвідомлення взаємозалежностей;

прагнення до пізнання суспільного досвіду України та інших держав через мову та культуру, зокрема літературні твори українських і зарубіжних авторів

Культурна компетентність

уміння:

використовувати мову для духовного, культурного і національного самовираження;

читати, аналізувати та інтерпретувати тексти (зокрема, художні тексти, медіатексти) українських і зарубіжних авторів;

сприймати і осмислювати цінності, актуалізовані в текстах (зокрема, художніх текстах, медіатекстах) українських і

Ключові компетентності	Уміння та ставлення
	<p>зарубіжних авторів;</p> <p>використовувати досвід взаємодії з творами мистецтва в життєвих ситуаціях для формування власного світогляду та збагачення досвіду;</p> <p>створювати тексти з вираженням власних ідей, досвіду та почуттів і використанням відповідних художніх засобів;</p> <p>добирати тексти (зокрема, художні тексти, медіатексти) для задоволення власних пізнавальних та естетичних потреб</p> <p>ставлення:</p> <p>потреба в читанні художньої літератури для задоволення і рефлексії над прочитаним;</p> <p>поцінювання художньої літератури як мистецтва слова в контексті духовних надбань України та людства;</p> <p>відкритість до міжкультурної комунікації, усвідомлення національної специфіки, індивідуальних і соціальних стереотипів, що можуть міститися в тексті (зокрема, художньому тексті, медіатексті);</p> <p>зацікавленість світовими культурними здобутками;</p> <p>готовність сприймати літературний твір як структуру, відкриту для читацьких інтерпретацій у часі та просторі</p>
Підприємливість і фінансова грамотність	<p>уміння:</p> <p>ініціювати усну, письмову та онлайн-взаємодію державною / рідною / іноземною мовою для розвитку ідеї та її реалізації;</p> <p>презентувати власну ідею та ініціативи зрозуміло, грамотно, з використанням доцільних виражальних засобів;</p> <p>використовувати комунікативні стратегії для формулювання власних пропозицій і рішень;</p> <p>описувати державною / рідною / іноземною мовою власні вміння та компетентності стосовно варіантів кар'єри, розвитку підприємницьких і соціальних ініціатив;</p> <p>пояснювати значення заощадження, інвестування, запозичення, страхування тощо, зокрема на прикладі літературних творів українських і зарубіжних авторів;</p> <p>обговорювати і планувати доходи та витрати за допомогою</p>

Ключові компетентності	Уміння та ставлення
	<p>ефективних комунікативних стратегій;</p> <p>використовувати фінансові документи</p> <p>ставлення:</p> <p>готовність брати відповідальність за себе та інших осіб;</p> <p>відповідальне ставлення до мовленнєвого вчинку;</p> <p>розуміння ролі комунікативних умінь, читацького досвіду для успішної самореалізації, зокрема у професійній кар'єрі та діловому середовищі;</p> <p>усвідомлення важливості володіння державною мовою та спілкування рідною / іноземною мовою для забезпечення добробуту і фінансового успіху;</p> <p>готовність обстоювати важливість збільшення доходу, ощадливості та раціонального використання коштів</p>